

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Finanční analýza Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky

Financial Analysis of the General Health Insurance of the Czech Republic

Student: Barbora Rychecká

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Tomáš Tichý, Ph.D.

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra financí

Zadání bakalářské práce

Student: **Barbora Rychecká**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R010 Finance
Specializace: 00 Finance
Téma: Finanční analýza Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky
Financial Analysis of the General Health Insurance of the Czech Republic

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Deskripce metod finanční analýzy
 3. Popis a charakteristika VZP ČR
 4. Aplikace zvolených metod a zhodnocení výsledků
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o použití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 226 s. ISBN 978-80-86929-68-2.

GRÜNWARD, R., HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza a plánování podniku*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2007. 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2.

NĚMEC, J. *Principy zdravotního pojištění*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 240 s. ISBN 978-80-247-2628-1.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Tomáš Tichý, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě 10. května 2012

.....
Barbora Rychecká

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Deskripce finanční analýzy.....	7
2.1	Finanční analýza	7
2.2	Vstupní data finanční analýzy	8
2.2.1	Rozvaha	8
2.2.2	Výkaz zisku a ztráty	12
2.2.3	Výkaz cash flow	14
2.2.4	Vzájemná provázanost účetních výkazů	15
2.3	Metody finanční analýzy	16
2.3.1	Analýza absolutních ukazatelů	16
2.3.2	Analýza poměrových ukazatelů	17
3	Popis a charakteristika Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky	27
3.1	Veřejné zdravotní pojištění v ČR	27
3.1.1	Výběr pojistného na veřejné zdravotní pojištění	29
3.1.2	Způsob přerozdělení pojistného na veřejné zdravotní pojištění	31
3.2	Základní informace o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky.....	32
3.2.1	Vývoj VZP ČR ve sledovaném období	33
3.2.2	Organizační struktura VZP ČR	33
3.2.3	Orgány Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky	34
3.2.4	Předmět činnosti Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky.....	34
3.2.5	Popis specifických položek ve výkazech Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR.....	35
3.3	Horizontální analýza rozvahy	36
3.4	Vertikální analýza rozvahy	40
4	Aplikace zvolených metod a zhodnocení výsledků	43
4.1	Poměrové ukazatele	43

4.1.1	Ukazatele rentability.....	43
4.1.2	Ukazatele aktivity.....	44
4.1.3	Ukazatele finanční stability a zadluženosti	46
4.1.4	Ukazatele likvidity.....	48
4.1.5	Zhodnocení finanční situace VZP ČR.....	50
5	Závěr	53
	Literatura:	56
	Seznam zkratk:.....	58
	Seznam obrázků a tabulek	59
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	60
	Seznam příloh:.....	61

1 Úvod

V dnešní době se hodně hovoří o problémech a následcích hospodářské krize, která vznikla v USA a Českou republiku začala ovlivňovat od roku 2008. Stejně jako o potížích, které má v důsledku hospodářské krize Evropská unie, které jsme součástí. Tyto ekonomické změny v prostředí České republiky ovlivnily téměř všechna odvětví ekonomiky ČR. Zdravotní systém byl do značné míry taktéž ovlivněn. Přičemž zdravotnictví se dotýká každého občana, protože zdraví je jedna z nejcennějších věcí na světě a rovněž každý občan na zdravotní systém přispívá prostřednictvím zdravotního pojištění. Z toho důvodu by každého z nás mělo do značné míry zajímat, jak zdravotní systém v České republice funguje a jak je na tom po finanční stránce. Jeden z nejlepších způsobů jak tento stav zjistit, je podrobit ho finanční analýze. Není třeba rozebírat celý systém, ale jen instituci, kterou proudí většina finančních prostředků, jejichž konečným cílem jsou zdravotnická zařízení. Instituci, o které se tvrdí, že na tom s financemi není zrovna moc dobře a jejíž činnost je nejčastěji propírána v médiích.

Cílem práce je zjistit pomocí finanční analýzy jak ovlivnila momentální ekonomická situace fungování Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky.

Bakalářská práce je rozdělena do tří hlavních kapitol.

Po úvodu, ve druhé kapitole je popsána teoretická část finanční analýzy, tedy z jakých zdrojů se čerpají informace pro zpracování finanční analýzy, kdo užívá výsledky finanční analýzy a především jaké postupy jsou následně použity při sestavování praktické části této bakalářské práce.

Třetí kapitola je věnována stručné charakteristice zdravotního systému v České republice a fungování Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky. Jejím vzniku a poslání, které vykonává. Také způsobu výběru financí na veřejné zdravotní pojištění a jeho přerozdělení. Třetí kapitola je rovněž věnována horizontální a vertikální analýze Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR.

Poslední čtvrtá kapitola je zaměřena na praktickou část, tedy na finanční analýzu Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky. Ta je provedena na základě již zmíněných teoretických východisek, která jsou popsána ve druhé kapitole. Finanční analýza je zde provedena pro roky 2006, 2007, 2008, 2009 a 2010. Zdroje pro tuto analýzu jsou čerpány

z výročních zpráv a výkazů za dané sledované období. V této kapitole jsou také zhodnoceny výsledky provedené analýzy a krátké shrnutí těchto výsledků.

2 Deskripce finanční analýzy

Tato část, se hned na počátku před samotnou finanční analýzou a popisem Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR zabývá vymezením jednotlivých pojmů, vstupními údaji, vyjmenováním metod a cílů finanční analýzy a také postupů. Úkolem této kapitoly je seznámení s teoretickým řešením finanční analýzy.

2.1 Finanční analýza

Hlavní úlohou a smyslem finanční analýzy je provést, s pomocí metodických postupů, diagnózu finančního hospodaření podniku. Finanční analýza poměřuje údaje získané z účetních výkazů, vnitropodnikových výkazů a tržních údajů. Finanční analýza přezkoumává minulost i současnost a podává tak informace o výkonnosti podniku a o potencionálních rizicích, které vyplývají z jeho fungování. Zároveň se věnuje i dalšímu vývoji podniku a jeho budoucím krokům. Porovnáním jednotlivých ukazatelů v prostoru a čase vzniká hlavní přínos finanční analýzy. Důležitým faktorem při sestavování finanční analýzy jsou znalosti a zkušenosti hodnotitele. Měl by umět interpretovat nejen jednotlivé ukazatele, také by měl z jednotlivých kousků poskládat skládačku, která poskytne jednotlivým skupinám uživatelů informaci o stavu společnosti. (VOCHOZKA, 2011)

Informace o stavu společnosti nevyžaduje pouze vedení a manažeři společnosti, ale i jiné složky. Jednotlivé uživatele finanční analýzy lze rozdělit na externí a interní. Mezi interní uživatele patří manažeři, kteří finanční analýzu mnohdy i sami zpracovávají a používají ji pro potřeby operativního a strategického finančního řízení podniku. Dále mezi ně patří zaměstnanci a odboráři, kterým záleží na prosperitě a jistotě zaměstnání, o stabilitu v oblasti mzdové a sociální. Externími uživateli finanční analýzy jsou státní orgány, které se zaměřují na kontrolu daní a dále využívají informace o podnicích pro různé statistické průzkumy, rozdělování finančních výpomocí, kontrolu podniků se státní účastí a sledují finanční zdraví podniku, kterým byly v rámci veřejné soutěže svěřeny státní zakázky. Dále mezi externí uživatele patří investoři, kteří poskytli dané společnosti kapitál, využívají zprávy o finanční výkonnosti podniku především, proto aby získali dostatečné množství informací pro rozhodování o potenciálních investicích. Sledují především míru rizika a výnosu spojených s vloženým kapitálem. Dále také investory zajímá, jak podnik nakládá s prostředky, které do něj vložily. Také mezi externí uživatele finanční analýzy patří banky a věřitelé, které zajímá finanční zdraví budoucího nebo již existujícího dlužníka. V neposlední řadě mezi externí uživatele patří obchodní partneři a konkurence, které zajímá především postavení na trhu. (ČERNOHORSKÝ, a další, 2011)

2.2 Vstupní data finanční analýzy

Původcem informací je především účetní závěrka nebo výroční zpráva. Základními typy účetní závěrky jsou: řádná účetní závěrka, mimořádná účetní závěrka a mezitímní účetní závěrka. Nejdůležitější je řádná účetní závěrka, kterou společnost musí zpracovat k poslednímu dni běžného účetního období. K tomuto dni se uzavírají účetní knihy a získané výsledky slouží pro výpočet daně z příjmů. Finanční analýza se nejčastěji tvoří právě z řádné účetní závěrky. (VOCHOZKA, 2011)

Účetní závěrka se skládá z následujících účetních výkazů:

- rozvaha,
- výkaz zisku a ztráty,
- výkaz cash flow (přehled o peněžních tocích),
- příloha k účetní závěrce.

Níže je podrobněji popsána rozvaha, výkaz zisku a ztráty a výkaz cash flow, také je názorně ukázána vzájemná provázanost těchto výkazů.

2.2.1 Rozvaha

Rozvaha je účetním výkazem, který zachycuje stav majetku podniku (aktiva) k určitému datu a zdroje jeho krytí (pasiva). Z účetní logiky plyne, že každá rozvaha musí dodržovat bilanční princip, to znamená, že musí být vyrovnaná. Její sestavení do formy účetního výkazu je vymezeno jednotně účetními předpisy. Jednotlivé položky tohoto výkazu jsou podrobně popsány ve vyhlášce č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. To v rámci České republiky znamená stejnou formu účetních výkazů a tím v nich snadnější orientaci napříč firmami.

Aktiva

Aktiva se dělí do tří skupin podle jejich funkce ve firmě a podle doby jejich vázanosti v reprodukčním cyklu ve firmě. Aktiva, která souží činnosti podniku dlouhodobě, obvykle déle než jeden rok, jsou stálá aktiva (fixní, dlouhodobá aktiva). Majetek podniku, který je v držení méně než rok, jsou oběžná aktiva (krátkodobá aktiva). Poslední člen celkových aktiv je tvořen časovým rozlišením. Také můžeme na rozdělení nahlížet z hlediska likvidity, a to od nejméně likvidních po nejvíce likvidní položky. Pohledávky za upsaný základní kapitál ve výše popsaném dělení není uvedeno, protože se v rozvaze vyskytuje jen po určitou dobu

po vzniku podniku. Dokud společníci nesplátí příslibený vklad do společnosti. Struktura aktiv je názorně popsána na obrázku 2.1.

Obrázek 2.1 – Struktura aktiv

1	Pohledávky za upsaný základní kapitál
B.	Dlouhodobý majetek
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek
1.	Zřizovací výdaje
2.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
3.	Software
4.	Ocenitelná práva
5.	Goodwill
6.	Jiný dlouhodobý nehmotný majetek
II.	Dlouhodobý hmotný majetek
1.	Pozemky
2.	Stavby
3.	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí
4.	Pěstitelské celky trvalých porostů
5.	Základní stádo a tažná zvířata
6.	Jiný dlouhodobý hmotný majetek
7.	Oceňovací rozdíl k nabytému majetku
III.	Dlouhodobý finanční majetek
C.	Oběžný majetek
I.	Zásoby
1.	Materiál
2.	Nedokončená výroba
3.	Výrobky
4.	Zvířata
5.	Zboží
6.	Poskytnuté zálohy na zásoby
II.	Dlouhodobé pohledávky
III.	Krátkodobé pohledávky
IV.	Krátkodobý finanční majetek
1.	Peníze
2.	Účty v bankách
3.	Krátkodobé cenné papíry a podíly
D.	Ostatní majetek
I.	Časové rozlišení
1.	Náklady příštích období
2.	Příjmy příštích období

Zdroj: (ČERNOHORSKÝ, a další, 2011)

Dlouhodobý majetek

Už jak z názvu vyplývá je to majetek, který se ve společnosti nachází delší dobu, to znamená předpokládaná doba používání je delší než 1 rok. Dlouhodobý majetek tvoří zejména dlouhodobý hmotný, nehmotný a finanční majetek.

Do dlouhodobého hmotného majetku řadíme budovy, pozemky, stroje, předměty z drahých kovů a umělecká díla. DHM musí splnit podmínku, kdy pořizovací cena musí být vyšší než 40 000,- Kč (ocenění dle zákona o dani z příjmu pro potřeby daňových odpisů) tuto podmínku nemusí splňovat budovy, stavby a další. Dlouhodobý hmotný majetek se odepisuje kromě půdy a uměleckých děl. DHM lze ještě dále dělit na movitý a nemovitý majetek.

Dlouhodobý nehmotný majetek tvoří majetek nehmotné povahy, jsou to například zřizovací výdaje, software, ocenitelná práva a další. Tento majetek také musí splňovat podmínku vstupní ceny vyšší než 60 000,- Kč. A stejně jako hmotný majetek se odepisuje.

Třetí skupina je tvořena dlouhodobým finančním majetkem, který není určen k vlastní podnikatelské činnosti. Jedná se o akcie, dluhopisy, jiné cenné papíry. Tento majetek nemusí splňovat předem danou vstupní cenu a také se neodepisuje jako dvě předchozí skupiny dlouhodobého majetku. (ČERNOHORSKÝ, a další, 2011)

Oběžná aktiva

Charakteristickým znakem oběžných aktiv je doba jejich držení kratší než 1 rok. Mezi krátkodobý majetek patří zásoby, pohledávky a krátkodobý finanční majetek.

Zásoby se především používají pro činnost podniku. Dělí se podrobněji na materiál, nedokončená výroba, polotovary, hotové výrobky, zboží a zvířata. Materiál se dále dělí na pomocný materiál, obaly, pohonné hmoty, drobné nářadí, kancelářské potřeby a čisticí prostředky.

Do oběžných aktiv se řadí krátkodobé a také dlouhodobé pohledávky. Představují právo firmy obdržet od svého odběratele nebo jiných subjektů peněžní prostředky. Také mohou být chápány jako firmou poskytnuté krátkodobé provozní půjčky.

Krátkodobý finanční majetek je nejlikvidnější majetek z oběžných aktiv. Tvoří ho především peníze v pokladně nebo na bankovním účtu, také ceniny a krátkodobé cenné papíry pořízené například za účelem obchodování. (DLUHOŠOVÁ, 2011)

Časové rozlišení

Pod aktivní časové rozlišení patří položky, které částečně souvisejí s účetními operacemi, týkajícími se rozhodného účetního období, ale částečně také budoucího roku. Patří sem náklady příštích období a příjmy příštích období.

Pasiva

Hlavním hlediskem členění pasiv je jejich vlastnictví jak je vidět na obrázku 2.2, podle tohoto hlediska se pasiva dělí na vlastní a cizí. Dalším možným členěním je členění na externí a interní zdroje financování aktiv. Také jako u aktiv můžeme pasiva rozdělit na krátkodobá a dlouhodobá pasiva.

Obrázek 2.2 – Struktura pasiv

A. Vlastní kapitál
I. Základní kapitál
II. Kapitálové fondy
III. Fondy ze zisku
IV. Výsledek hospodaření minulých let
V. Výsledek hospodaření účetního období
B. Cizí zdroje
I. Rezervy
II. Dlouhodobé závazky
III. Krátkodobé závazky
IV. Bankovní úvěry a výpomoci
C. Ostatní pasiva
I. Výdaje příštích období
II. Výnosy příštích období

Zdroj: (ČERNOHORSKÝ, a další, 2011)

Vlastní kapitál

Hlavní složkou vlastního kapitálu je základní kapitál. Způsob jeho tvorby závisí na právní formě podnikání, jak je přesněji specifikováno v Obchodním zákoníku. Základní kapitál může být tvořen peněžitými i nepeněžitými vklady společníků, prodejem akcií nebo splacením členských vkladů.

Kapitálové fondy jsou tvořeny z externích zdrojů, nikoli ze zisku. Patří sem hlavně emisní ažio (rozdíl mezi emisním kurzem akcie a její nominální hodnotou), dary, dotace na pořízení majetku, vklady společníků.

Fondy ze zisku jsou tvořeny výhradně ze zisku účetní jednotky, a to buď na základě zákona nebo na základě rozhodnutí společnosti, například sociální fond.

Položka výsledek hospodaření minulých let je tvořen tou částí zisku, která v minulém období nebyla rozdělena do fondu nebo na výplatu dividend. Také může jít o neuhrazenou ztrátu.

Výsledek hospodaření běžného účetního období je část vlastního kapitálu, ve které se odráží zisk nebo ztráta dosažená v daném účetním období. (ČERNOHORSKÝ, a další, 2011)

Cizí zdroje

Cizí zdroje jsou tvořeny rezervami, závazky podniku a bankovními úvěry a výpomocemi.

Rezervy jsou vytvářeny z nákladů, jedná se v podstatě o budoucí závazky. Podle DLUHOŠOVÉ (2010): „*Představují zadržené částky peněz*“, které podnik tvoří pro případ nenadálých změn v hospodaření nebo pro očekávaný rozsáhlý jednorázový výdaj v budoucnosti. Rezervy se dělí na rezervy zákonné (daňově uznatelné). Postup při jejich tvorbě a účel je stanoven zákonem. Druhá skupina se nazývá rezervy účetní (daňově neuznatelné). O jejich tvorbě a použití rozhoduje sama účetní jednotka.

Závazky podniku se nejčastěji týkají již uskutečněných hospodářských aktivit, za něž podnik svým věřitelům dosud nezaplatil, a které budou hrazeny v závaznosti na lhůtách jejich splatnosti. Závazky dělíme na krátkodobé a dlouhodobé. Podobně jako u majetku závisí na době jejich splatnosti. Závazky, které jsou splatné do 1 roku, jsou považovány za krátkodobé závazky a závazky, které jsou splatné v delší době, než je 1 rok, jsou brány jako dlouhodobé.

Bankovní úvěry a výpomoci tvoří externí zdroje. Tato položka zahrnuje přijaté půjčky a úvěry od bankovních institucí. Podnik za zapůjčení platí cenu tzv. úroky (DLUHOŠOVÁ, 2011)

Časové rozlišení

U pasiv vzniká časové rozlišení podobné jako u aktiv. Patří zde výdaje příštích období a výnosy příštích období.

2.2.2 Výkaz zisku a ztráty

V klasických podnicích a firmách, které jsou zaměřené na tvorbu zisku, je výkazu zisku a ztráty věnovaná větší pozornost než rozvaze, a to z důvodu jak uvádí GRÜNWALD, R a HOLECKOVÁ, J (2007): „*Výkaz zisku a ztráty konkretizuje, které náklady a výnosy za jednotlivé činnosti se podílely na tvorbě výsledku hospodaření běžného účetního období, který je pak v rozvaze zobrazen jako jediný údaj.*“ Ale je důležité si uvědomit, že dosažení zisku není zárukou kvalitního a spolehlivého řízení firmy.

Hlavní rozdíl mezi rozvahou a výkazem zisku a ztráty je to, že rozvaha je sestavována a tedy zachycuje stav aktiv a pasiv v daném okamžiku tedy na konci účetního období. Zatímco výkaz zisku a ztráty je sestavován za daný časový interval, tedy například za účetní období. (RŮČKOVÁ, 2010)

Výkaz zisku a ztráty je tvořen dvěma skupinami položek náklady a výnosy. Pod položkou výnosy jsou zachyceny peníze, které získal podnik z provozování veškerých činností za účetní období. V této položce jsou peníze zachyceny i bez toho zda je skutečně podnik obdržel, tedy inkasoval. Položka nákladů ve výkazu zisku a ztráty představuje peněžní prostředky, které podnik vydal na dosažení výnosů. Stejně jako u výnosů jsou náklady zachyceny i přesto, že nebyly v daném účetním období ještě skutečně vynaloženy. Z toho vyplývá, že ve výkazu zisku a ztráty nejsou zaznamenány skutečné peněžní toky (příjmy a výdaje). (VOCHOZKA, 2011)

V České republice je tento výkaz členěn do tří částí, které tvoří konečný výsledek hospodaření z dílčích výsledků hospodaření z každé části. Tyto části jsou provozní činnost, finanční a mimořádná činnost. Provozní činnost je tvořena výnosy z provozní činnosti, což jsou především tržby z prodeje zboží, vlastních výrobků a služeb a náklady z provozní činnosti, které souvisejí se základní a opakující se činností podniku například výrobní spotřeba, osobní náklady a odpisy. Druhou část výkazu zisku a ztráty tvoří finanční činnost, která se skládá z nákladů a výnosů z finanční činnosti. Náklady a výnosy z finanční činnosti souvisí se způsobem financování a s finančními operacemi podniku. Poslední část tohoto výkazu tvoří mimořádná činnost, která je tvořena náklady a výnosy z neočekávaných a nepravidelných operací v podniku. Každá část z těchto tří tvoří svůj výsledek hospodaření, tedy výsledek hospodaření z provozní činnosti, výsledek hospodaření z finanční činnosti a výsledek hospodaření z mimořádné činnosti. Po sečtení těchto dílčích výsledků hospodaření máme celkový výsledek hospodaření za celý podnik. Ještě existuje výsledek hospodaření za běžnou činnost, ten vznikne, když po sečtení výsledku hospodaření z provozní a z finanční činnosti. (DLUHOŠOVÁ, 2011)

Při sestavování finanční analýzy se používají různé úpravy výsledku hospodaření. Jejich formy jsou popsány v obrázku 2.3.

Obrázek 2.3 – Různé formy zisku

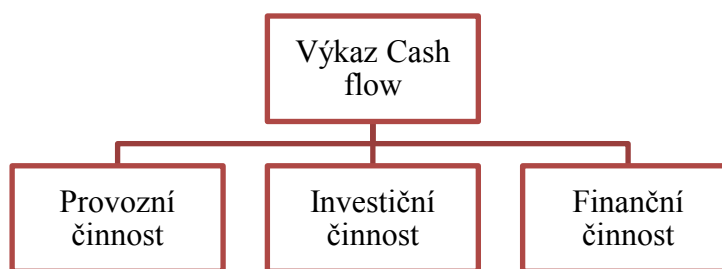
Český název	Anglický název	Zkratka
Zisk pro držitele kmenových akcii	Earning Available for common Stock Holders	EAC
Čistý zisk (dle účetních výkazů ČR – výsledek hospodaření za účetní období)	Earning after Taxes	EAT
Zisk před zdaněním	Earning before Taxes	EBT
Zisk před zdaněním a úroky	Earning before Interest and Taxes	EBIT
Zisk před zdaněním, úroky a odpisy	Earning before Interest, Taxes, Depreciations and Amortization Charges	EBITDA
Čistý provozní zisk po zdanění	Net Operating Profit after Taxes	NOPAT
Ekonomický zisk	Economic Profit	

Zdroj: (VOCHOZKA, 2011)

2.2.3 Výkaz cash flow

Výkaz Cash flow podává informace o peněžních tocích v průběhu účetního období, zachycuje vznik a použití peněžních prostředků. Výstupem výkazu cash flow je hodnota, která vyjadřuje rozdíl pří toku a odtoku hotovosti za účetní období. Tato hodnota se zjistí pomocí příjmů a výdajů hotovosti, přičemž je vítané, když příjmy převyšují výdaje. Výkaz charakterizuje nejen vývoj finanční situace podniku, ale také označuje příčiny změn této situace. Tento výkaz je také důležitý pro posouzení likvidity podniku, díky tomu, že jeho základem je krátkodobý likvidní majetek, tedy peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty. (VOCHOZKA, 2011) Výkaz Cash flow obdobně jako výkaz zisku a ztráty se člení na tři skupiny jak je vidět v obrázku 2.4.

Obrázek 2.4 – Rozdělení výkazu Cash flow

Zdroj: vlastní zpracování

Sestavit výkaz Cash flow lze pomocí dvou metod a to pomocí přímé metody nebo metody nepřímé. Přímá metoda sleduje toky peněžních prostředků v jednotlivých činnostech. Tato metoda se v České republice příliš neuplatňuje, častěji se využívá nepřímá metoda. Nepřímá metoda je založena na sledování změn v rozvaze, nepeněžních operací a dalších

operací, které provádí podnik. (VOCHOZKA, 2011) Níže v obrázku 2.5 je názorně zobrazen postup při sestavování výkazu Cash flow pomocí nepřímé metody.

Obrázek 2.5 – Nepřímý způsob výpočtu Cash flow

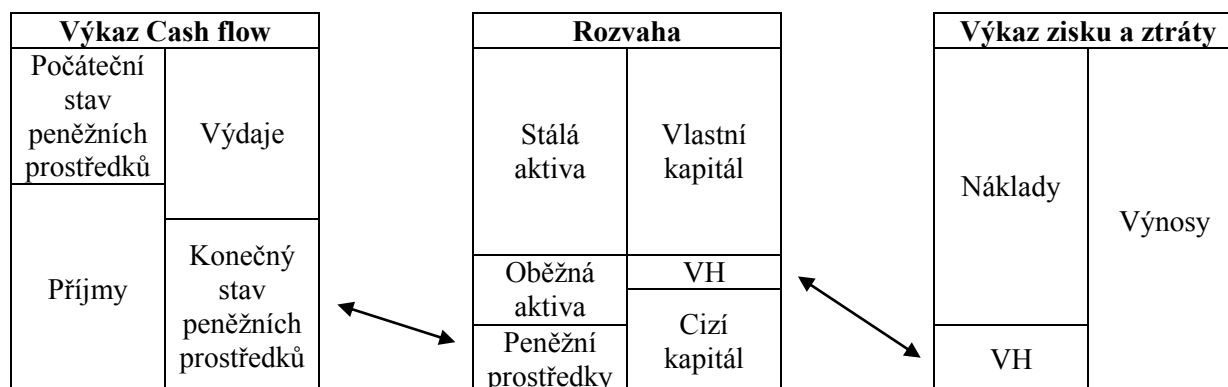
Symbol	Položka
EAT	+ Čistý zisk
ODP	+ Odpisy
Δ ZAS	- Změna stavu zásob
Δ POHL	- Změna stavu pohledávek
Δ KZAV	+ Změna stavu kr. závazků
CF_{prov}	= Cash flow z provozní činnosti
Δ DA	- Přírůstek dlouhodobých aktiv (investice)
CF_{inv}	= Cash flow z investiční činnosti
Δ BÚ	+ Změna bankovních úvěrů
Δ NZ	+ Změna nerozděleného zisku minulých let
DIV	- Dividendy
EA	+ Emise akcií
CF_{fin}	= Cash flow z finanční činnosti
CF	= Cash flow celkem = $CF_{prov} + CF_{inv} + CF_{fin}$

Zdroj: (DLUHOŠOVÁ, 2011)

2.2.4 Vzájemná provázanost účetních výkazů

Přestože účetní výkazy, které jsou popsány výše, mají vypovídací schopnost samy o sobě, je důležité uvědomit si, že jsou mezi sebou propojeny, tedy, že mezi nimi existuje nějaká vazba. Jak je vidět v obrázku 2.6. Rozvaha je souhrnným účetním výkazem, který zachycuje majetek podniku a strukturu jeho financování. Mezi pasiva, tedy strukturu financování, patří i položka výsledek hospodaření (VH), který propojuje rozvahu s výkazem zisku a ztráty, jak je vidět níže. Výkaz Cash flow a rozvahu spojuje položka peněžních prostředků, která je totožná s konečným stavem peněžních prostředků ve výkazu Cash flow. (DLUHOŠOVÁ, 2011)

Obrázek 2.6 – Vazby mezi finančními výkazy

Zdroj: (DLUHOŠOVÁ, 2011)

2.3 Metody finanční analýzy

V odborné literatuře je popsáno nepřeberné množství metod finanční analýzy, každá z nich má své klady a zápory. Proto je velmi důležité vybírat metodu, která je použita podle potřeb jednotlivých podniků a účelu za jakým je daný podnik analyzován. Mezi základní metody finanční analýzy patří podle Černohorského a Teplého:

- Analýza absolutních ukazatelů, která porovnává přímo údaje v účetních výkazech.
- Analýza poměrových ukazatelů, která vyjadřuje a porovnává podíly vybraných údajů.
- Analýza souhrnných ukazatelů, která dává do soustavy vybrané ukazatele a jejich výstupem je jedna hodnota komplexně popisující situaci podniku.

2.3.1 Analýza absolutních ukazatelů

Analýza absolutních ukazatelů je ta z lehčích na zpracování a zpravidla se provádí jako první část finanční analýzy. Data pro zpracování analýzy absolutních ukazatelů se nacházejí v základních výkazech, v rozvaze, ve výkazu zisku a ztráty a ve výkazu Cash flow, které jsou popsány v kapitole 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3.

Tato analýza dává do vzájemného poměru data buď identického druhu za určité období, nebo související údaje z hlediska významu. Díky čemu je možné identifikovat tendence a rozdíly rozpětí položek, jinak na první pohled nepřehledně skryté v účetních výkazech. (ČERNOHORSKÝ, a další, 2011)

Analýza absolutních ukazatelů se dá rozdělit na dva typy analýz a to na analýzu horizontální a analýzu vertikální.

Horizontální analýza

Pomocí horizontální analýzy kvantifikujeme meziroční změny ve sledovaných výkazech. Aplikací této analýzy si můžeme odpovědět na otázku, o kolik procent nebo o kolik v absolutním vyjádření, se změnila daná položka ve studovaném výkazu oproti minulému roku. (VOCHOZKA, 2011) Horizontální analýzu sestavujeme pomocí vzorců (2.1) a (2.2).

$$\text{absolutní změna} = U_t - U_{t-1} = \Delta U_t, \quad (2.1)$$

$$\text{relativní změna} = \frac{U_t - U_{t-1}}{U_{t-1}} = \frac{\Delta U_t}{U_{t-1}}. \quad (2.2)$$

Kde U_t je hodnota ukazatele, t je běžný rok a $t-1$ je předchozí rok.

Vertikální analýza

Pomocí vertikální analýzy můžeme posoudit podíly dílčích složek na vybrané položce z výkazu i s jejich vývojem v čase. Nejčastěji se využívá při analýze pasiv a aktiv společnosti, dále při analýze tržeb, zisku, nákladů. (DLUHOŠOVÁ, 2011) Vzhled obecného vzorce je vidět ve vzorci (2.3).

$$\text{podíl na celku} = \frac{U_i}{\sum U_i} \quad (2.3)$$

Kde U_i je hodnota dílčího ukazatele, $\sum U_i$ je velikost absolutního ukazatele.

2.3.2 Analýza poměrových ukazatelů

Pomocí poměrových ukazatelů se analyzují vzájemné vztahy mezi ukazateli tím, že se absolutní hodnoty dávají do vzájemného poměru. Poměrové ukazatele se dají dělit na paralelní nebo pyramidové. V paralelním uspořádání jsou ukazatele brány na stejné úrovni a jsou z nich vytvořeny oddíly, které se zaměřují na jednu problematiku finanční situace v podniku. Pyramidové uspořádání hodnotí jeden hlavní ukazatel pomocí jiných a snaží se určit míru, jakým ovlivňuje hlavní ukazatel (VOCHOZKA, 2011).

Mezi základní skupiny patří následující skupiny ukazatelů:

- Ukazatele rentability
- Ukazatele aktivity
- Ukazatele zadluženosti
- Ukazatele likvidity
- Ukazatele kapitálového trhu, touto skupinou ukazatelů není dále v práci zabýváno.

2.3.2.1 Ukazatele rentability

Ukazatele rentability vypovídají o schopnosti podniku dosahovat zisku a vytvářet tak nové zdroje financování. (RŮČKOVÁ, 2010) Proto se jim někdy říká ukazatele výnosnosti nebo návratnosti.

Ukazatelů rentability, stejně jako všech poměrových ukazatelů je značné množství. Společné pro všechny ukazatele rentability je, že udávají, kolik jednotek zisku připadá na jednu jednotku jmenovatele.

Rentabilita aktiv

Ukazatel rentability aktiv zkráceně ROA říká, kolik haléřů zisku bylo vytvořeno z jedné koruny celkových pasiv, tedy všech zdrojů financování. Trend tohoto ukazatele by měl být v čase rostoucí.

Tento ukazatel je možné vypočítat několika způsoby, které se liší pojetím zisku. Níže jsou uvedeny tři modifikace tohoto výpočtu.

První z nich vzorec (2.4) je považován za souhrnný vzorec všech dalších modifikací. Vychází z pojetí zisku pomocí EBIT což je zisk před nákladovými úroky a zdaněním. Díky tomu se může tento ukazatel používat pro srovnání mezi různými zeměmi, kde je odlišné zdanění. Také u použití tohoto vzorce nezáleží na změnách nákladových úroků a na změnách ve finanční struktuře podniku. (ČERNOHORSKÝ, a další, 2011)

Vzorec (2.5) má v čitateli EAT + úroky (1-t). Zde je odstraněn pouze vliv rozdílných úroků, tedy taktéž nezáleží na finanční struktuře podniku.

Poslední modifikace /vzorec (2.6)/, která je použita i v praktické části této práce počítá pouze s položkou EAT, což je čistý zisk. EAT je vhodný hlavně proto, že skutečně vyjadřuje výši zisku, která zůstane v podniku jako zdroj financování (ČERNOHORSKÝ, a další, 2011).

$$ROA = \frac{EBIT}{aktiva} , \quad (2.4)$$

$$ROA = \frac{EAT + úroky(1-t)}{aktiva} , \quad (2.5)$$

$$ROA = \frac{EAT}{aktiva} . \quad (2.6)$$

Rentabilita dlouhodobých zdrojů

Rentabilita dlouhodobých zdrojů zkráceně ROCE vyjadřuje, kolik hospodářského výsledku dosáhl podnik z jedné koruny investované věřiteli a akcionáři. Čím je velikost ukazatele vyšší, tím pro podnik lépe. (DLUHOŠOVÁ, 2011)

U tohoto ukazatele je taktéž uvedena modifikace. Vzorec (2.7) se používá pro výpočet tohoto ukazatele obvykle, ale dále v kapitole 5. je použit vzorec (2.8).

$$ROCE = \frac{EBIT}{\text{vlastní kapitál} + \text{dlouhodobé dluhy}}, \quad (2.7)$$

$$ROCE = \frac{EAT}{\text{vlastní kapitál} + \text{dlouhodobé dluhy}} \quad (2.8)$$

Rentabilita vlastního kapitálu

Ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE) dává do poměru EAT, tedy čistý zisk a vlastní kapitál, tedy takový kapitál, který vlastníci investovali do podniku, jak je vidět ve vzorci (2.9). Výsledek tohoto ukazatele podává informaci o tom, kolik vyprodukovala jedna koruna vložená vlastníky haléřů čistého zisku. Trend tohoto ukazatele by měl být rostoucí. (ČERNOHORSKÝ, a další, 2011)

$$ROE = \frac{EAT}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.9)$$

2.3.2.2 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity podávají zprávu podniku, jak nakládá a využívá individuální části majetku. Do této skupiny ukazatelů patří dvě varianty ukazatelů a to obrátka neboli rychlost obratu, která vyjadřuje počet obrátek daného druhu aktiv za vybrané období. Druhým typem jsou doby obratu, ty vyjadřují počet dní, kdy jsou daná aktiva vázána v podniku v analyzované formě. (ČERNOHORSKÝ, a další, 2011)

U tohoto ukazatele je důležité hodnotit vývoj daného ukazatele ve vztahu k danému odvětví, protože pro každé odvětví jsou typické jiné hodnoty.

Obrátka celkových aktiv

Tento ukazatel uvádí, kolikrát v roce se obrátí celková aktiva. Tím měří intenzitu využití celkového majetku. Hodnota tohoto ukazatele by měla být minimálně rovna 1, ale čím vyšší hodnota tím lépe pro podnik. (VOCHOZKA, 2011)

Ve vzorečku (2.10) je uveden klasický postup výpočtu tohoto ukazatele. Ve vzorci (2.11) je místo tržeb v čitateli hodnota vybraného pojistného z důvodů toho, že vybraný podnik, který je v kapitole 4. podroben finanční analýze je Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, která nemá ve svém výkazu žádné tržby z toho důvodu je použito vybrané pojistné.

$$\text{obrátka celkových aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}, \quad (2.10)$$

$$\text{obrátka celkových aktiv} = \frac{\text{vybrané pojistné}}{\text{celková aktiva}} \quad (2.11)$$

Doba obratu aktiv

Doba obratu aktiv je obrácená hodnota ukazatele obratu aktiv. Tento ukazatel říká, za jak dlouho dojde k obratu celkových aktiv v podniku. Čím je tento ukazatel nižší tím lépe pro podnik. (DLUHOŠOVÁ, 2011) První ze vzorců, tedy vzorec (2.12) se používá standardně k výpočtu ukazatele doby obratu aktiv. Vzorec (2.13) je modifikací používanou v oblasti pojišťovnictví, pomocí tohoto vzorce je počítáno v kapitole 4.

$$\text{doba obratu aktiv} = \frac{\text{celková aktiva} \cdot 360}{\text{tržby}}, \quad (2.12)$$

$$\text{doba obratu aktiv} = \frac{\text{celková aktiva} \cdot 360}{\text{vybrané pojistné}} \quad (2.13)$$

Doba obratu zásob

Ukazatel doby obratu zásob vyjadřuje, za jakou průměrnou dobu ve dnech nastane obrat zásob. To znamená, jak dlouhou dobu jsou zásoby vázány v podniku do doby jejich spotřeby nebo do doby jejich prodeje. (VOCHOZKA, 2011) Hodnota tohoto ukazatele by měla být co nejnižší, ale velmi u tohoto ukazatele záleží na typu odvětví, ve kterém analyzovaný podnik působí. Opět jsou níže uvedeny dva vzorce (2.14), (2.15), první z nich je klasicky používaný vzorec a druhý je modifikovaný pro použití v pojistném sektoru. Ukazatel lze použít i v obráceném tvaru jako ukazatel obrátky zásob (rychlosti obratu zásob).

$$\text{doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby} \cdot 360}{\text{tržby}}, \quad (2.14)$$

$$\text{doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby} \cdot 360}{\text{vybrané pojistné}} \quad (2.15)$$

Doba obratu pohledávek

Doba obratu pohledávek vyjadřuje počet dnů, které uplynou mezi vypsáním faktury odběrateli a okamžikem připsání požadované hotovosti na účet. (VOCHOZKA, 2011)

Je dobré tento ukazatel porovnat s průměrnými dobami splatností na fakturách a tím zjistit platební disciplínu dodavatelů. Tento ukazatel by měl být nízký, neměl by přesahovat již zmíněné průměrné doby splatnosti na fakturách. (DLUHOŠOVÁ, 2011) První vzorec (2.16) popisuje klasický výpočet používaný při analýze podniku a vzorec (2.17) je přizpůsobený pro použití finanční analýzy na pojišťovnách.

$$\text{doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky} \cdot 360}{\text{tržby}}, \quad (2.16)$$

$$\text{doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky} \cdot 360}{\text{vybrané pojistné}} \quad (2.17)$$

Doba obratu závazků

Tento ukazatel vypovídá o platební disciplíně podniku vůči věřitelům. Udává počet dní, na které věřitelé (dodavatelé) poskytují obchodní úvěr společnosti. Tento ukazatel by neměl v čase příliš kolísat, měl by být stabilní. (DLUHOŠOVÁ, 2011) Ukazatel doby obratu závazků by měl být kratší než ukazatel doby obratu pohledávek. Toto pravidlo se nazývá pravidlem solventnosti, to znamená, aby podnik mohl zaplatit svůj závazek, musí mít k tomu prostředky nejlépe od svých dlužníků (odběratelů).

$$\text{doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky} \cdot 360}{\text{tržby}}, \quad (2.18)$$

$$\text{doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky} \cdot 360}{\text{vybrané pojistné}} \quad (2.19)$$

2.3.2.3 Ukazatele finanční stability a zadluženosti (DLUHOŠOVÁ, 2011)

Tato skupina ukazatelů hodnotí finanční strukturu podniku, především poměr vlastních a cizích zdrojů. Teoreticky platí, že čím nižší stupeň zadlužení firma má, tím nižší je její finanční riziko a čím nižší finanční riziko, tím za lepších podmínek si podnik může zapůjčit peněžní prostředky.

Podíl vlastního kapitálu na aktivech

Podíl vlastního kapitálu na aktivech neboli Equity Ratio vystihuje dlouhodobou finanční stabilitu a prozrazuje, do jaké míry je podnik schopen krýt svůj majetek vlastními zdroji a jak vysoká je jeho finanční samostatnost. Obvykle platí, že zvyšování tohoto

ukazatele znamená upevňování finanční stability. Výpočet tohoto ukazatele je vidět ve vzorci (2.20).

$$\text{podíl vlastního kapitálu na aktivech} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{aktiva celkem}} \quad (2.20)$$

Stupeň krytí stálých aktiv

Tento ukazatel vychází z takzvaného zlatého bilančního pravidla, to znamená, že dlouhodobý majetek by měl být kryt dlouhodobými zdroji jak vlastními, tak cizími. Čím je tento ukazatel vyšší, tím je lepší finanční stabilita firmy. Tento ukazatel by měl mít minimální hodnotu 100 %, to znamená, veškerá stálá aktiva by měla být kryta dlouhodobým kapitálem. Výpočet je znázorněn ve vzorci (2.21).

$$\text{stupeň krytí stálých aktiv} = \frac{\text{dlouhodobý kapitál}}{\text{stálá aktiva}} \quad (2.21)$$

Podíl stálých aktiv

Tento a dva vzorečky níže (podíl oběžných aktiv a podíl zásob) porovnávají strukturu aktiv. Tento vztah se liší podle toho, v jakém odvětví daný podnik působí. Ukazatel podílu stálých aktiv se počítá podle vzorce (2.22). Jeho hodnota závisí na již zmíněné struktuře aktiv. Čím vyšší je podíl stálých aktiv na celkový majetek, tím vyšší je tento ukazatel a naopak. Nedá se přesně vyjádřit, jakou hodnotu by měl mít tento ukazatel. Záleží to na typu podniku.

$$\text{podíl stálých aktiv} = \frac{\text{stálá aktiva}}{\text{aktiva}} \quad (2.22)$$

Podíl oběžných aktiv

Podíl oběžných aktiv, stejně jako podíl stálých aktiv, porovnává strukturu aktiv v podniku. Suma podílu stálých aktiv a podílu oběžných aktiv musí být rovna 1. Výpočet podílu oběžných aktiv je patrný ve vzorci (2.23). Hodnota tohoto ukazatele je závislá na tom, v jakém sektoru působí analyzovaný podnik. Podle DLUHOŠOVÁ (2011): „Čím je podíl stálých aktiv nižší, a tedy čím vyšší je podíl oběžných aktiv, tím je ekonomický snazší přizpůsobit firmy měnícím se podmínkám trhu.“

$$\text{podíl oběžných aktiv} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{aktiva}} \quad (2.23)$$

Podíl zásob

Tento ukazatel hodnotí podíl zásob na celkových aktivech jak je vidět ve vzorci (2.24). Hodnota tohoto ukazatele, stejně jako dvou předchozích, závisí výhradně na odvětví, ve kterém působí analyzovaný podnik.

$$\text{podíl zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\text{aktiva}} \quad (2.24)$$

Majetkový koeficient

Majetkovému koeficientu se také říká finanční páka. Ukazatel finanční páky udává, na kolik přítomnost cizích zdrojů v podniku zvyšuje rentabilitu vlastního kapitálu. Zadluženost není pouze negativní pro podnik. Obecně lze tvrdit, že čím vyšší finanční páka je, tím efektivněji podnik využívá cizích zdrojů, je také nutné si uvědomit, že příliš velký podíl cizích zdrojů ve financování podniku zvedá rizikovost podniku. S čímž jsou spojeny obtíže při získávání dalších úvěrů. Například neochota věřitelů poskytnout další finanční prostředky nebo vyšší cena vypůjčeného kapitálu, což jsou úroky. Jak se vypočítá majetkový koeficient, je patrné ve vzorci (2.25).

$$\text{majetkový koeficient} = \frac{\text{celková aktiva}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.25)$$

Ukazatel celkové zadluženosti

Jak je vidět ve vzorci (2.26) celková zadluženost je podíl cizího kapitálu (celkových dluhů) k celkovým aktivům, a měří tak podíl věřitelů na celkovém kapitálu, z kterého je financován majetek podniku. Trend tohoto ukazatele podle DLUHOŠOVÁ (2011) by měl být klesající.

$$\text{ukazatel celkové zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (2.26)$$

Dlouhodobá zadluženost

Dlouhodobá zadluženost vychází z předchozího ukazatele celkové zadluženosti, ale hodnotí jen podíl dlouhodobých cizích zdrojů na celkovém kapitálu. Tento ukazatel by měl být v čase klesající.

$$\text{dlouhodobá zadluženost} = \frac{\text{dlouhodobý cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (2.27)$$

Běžná zadluženost

Taktéž běžná zadluženost je modifikací celkové zadluženosti, ale oproti dlouhodobé zadluženosti počítá s krátkodobým cizím kapitálem. Běžná zadluženost by se v čase měla snižovat.

$$\text{běžná zadluženost} = \frac{\text{krátkodobý cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (2.28)$$

Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu

Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu, už jak samotný název napovídá, porovnává cizí kapitál s vlastním kapitálem /viz vzorec (2.29)/. Hodnota tohoto ukazatele závisí na fázi vývoje daného podniku, který je analyzován. Dle DLUHOŠOVÁ (2011): „Hodnota tohoto ukazatele by se měla u stabilních společností pohybovat v pásmu od 80 % do 120 %.

$$\text{ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.29)$$

2.3.2.4 Ukazatele likvidity

Předtím než budou vysvětleny ukazatele likvidity, by bylo vhodné nejprve vysvětlit pojem likvidita. Likvidita vyjadřuje míru schopnosti podniku uhradit své závazky, tedy získat dostatek finančních prostředků na splacení závazků. Likvidita je z dlouhodobého fungování podniku velmi důležitým faktorem. Likviditu podniku hodnotíme pomocí ukazatelů likvidity. Zdrojem této podkapitoly je (DLUHOŠOVÁ, 2011).

Ukazatel celkové likvidity

Celková likvidita - taky někdy nazývána běžnou likviditou nebo likviditou 3. stupně, jak je vidět ve vzorci (2.30), je dána poměrem oběžných aktiv ke krátkodobým závazkům. Tento ukazatel vyjadřuje kolikrát je podnik schopen pomocí oběžného majetku pokrýt krátkodobé závazky. Dalo by se říci, že čím vyšší je hodnota celkové likvidity, tím je pravděpodobnější, že podnik v budoucnu udrží svou platební schopnost. Ve většině literatur se uvádí, že by se tento ukazatel měl pohybovat v rozmezí mezi hodnotou 1,5 až 2,5.

$$\text{ukazatel celkové likvidity} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2.30)$$

Pohotová likvidita

Tento ukazatel je také označován jako likvidita 2. stupně. Tento ukazatel je podobný jako ukazatel celkové likvidity s tím rozdílem, že v čitateli už nejsou celá oběžná aktiva, ale oběžná aktiva snižená o zásoby. Zásoby jsou v oběžných aktivech nejméně likvidní složkou, tedy trvá nejdéle, než je v podniku opět přeměněn na finanční prostředky. Díky tomu je tento ukazatel přesnější než ukazatel celkové likvidity. Způsob výpočtu pohotové likvidity je vidět na vzorci (2.31). Tento ukazatel by se měl stabilně držet mezi hodnotami 1,0 až 1,5.

$$\text{pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2.31)$$

Okamžitá likvidita

Tento ukazatel je postaven na stejném principu jako dva předchozí, akorát poměřuje nejlikvidnější složku oběžného majetku, tedy platební prostředky s krátkodobými závazky. Tento ukazatel je také označován jako likvidita 1. stupně. Okamžitá likvidita nejpřesněji vypovídá o schopnosti podniku zaplatit v tento okamžik krátkodobé závazky. Podle RŮČKOVÁ (2010): „Platí doporučená hodnota mezi 0,9 – 1,1. Tento interval je přejat z americké literatury. Pro Českou republiku bývá toto pásmo rozšiřováno v dolní mezi, kde některé prameny uvádějí hodnotu 0,6 a podle metodiky Ministerstva průmyslu a obchodu ČR je hodnota ještě nižší, a to 0,2; která je však zároveň označována za hodnotu kritickou i z psychologického hlediska.“ Výpočet okamžité likvidity je patrný ze vzorce (2.32).

$$\text{okamžitá likvidita} = \frac{\text{pohotové platební prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2.32)$$

Podíl pohledávek na oběžná aktiva

Tento ukazatel je spíše doplňkový k předchozím třem ukazatelům, protože poměřuje strukturu oběžných aktiv /viz vzorec (2.33)/. Nízká hodnota tohoto ukazatele je pro podnik kladná, pokud je větší množství pohledávek nedobytných, ale pokud jsou pohledávky pravidelně spláceny, může být jeho hodnota i vyšší.

$$\text{podíl pohledávek na oběžná aktiva} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{oběžná aktiva}} \quad (2.33)$$

ČPK-čistý pracovní kapitál

Podle RŮČKOVÁ (2010) „Čistý pracovní kapitál je část oběžných aktiv krátkodobého majetku, který je financován dlouhodobými zdroji a podnik s ním může volně disponovat při realizaci svých záměrů. Čistý pracovní kapitál však můžeme také chápat jako část prostředků, které by podniku dovolily v omezeném rozsahu pokračovat v jeho činnosti, pokud by byl nucen splatit převážnou část nebo všechny své krátkodobé závazky – jde tedy o finanční polštář pro případ nouze.“ Výpočet tohoto ukazatele je možný dvěma způsoby, jak je možné vidět na vzorcích (2.34) a (2.35). Tento ukazatel by měl v průběhu času stoupat.

$$\text{ČPK} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky} \quad (2.34)$$

$$\text{ČPK} = \text{dlouhodobé zdroje} - \text{fixní aktiva} \quad (2.35)$$

Stupeň krytí dlouhodobého majetku vlastním kapitálem

Jak už napovídá název tohoto ukazatele, vyjadřuje míru krytí dlouhodobého majetku vlastním kapitálem /viz (2.36)/. V řádně vytvořené kapitálové struktuře podniku by vlastním kapitálem měla být financována dlouhodobá aktiva, typická pro odvětví, ve kterém se analyzovaný podnik pohybuje. Hodnota tohoto ukazatele by měla být v čase stabilní.

$$\text{stupeň krytí dlouhodobého majetku VK} = \frac{VK}{\text{dlouhodobý majetek}} \quad (2.36)$$

3 Popis a charakteristika Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky

Cílem této části je přiblížit fungování veřejného zdravotního pojištění v České republice. Jeho zvláštnosti a změny za sledované období se zaměřením na získávání pojistného na veřejné zdravotní pojištění a jeho přerozdělování mezi jednotlivé zdravotní pojišťovny v ČR. Dále objasnit fungování Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR, její organizační strukturu, orgány a činnost, kterou provozuje. Také jsou zde popsána specifika rozvahy Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR. Poslední podkapitola této části je již více zaměřena na analýzu, a to přesněji na horizontální a vertikální analýzu rozvahy a výkazu zisku a ztráty Všeobecné zdravotní pojišťovny.

3.1 Veřejné zdravotní pojištění v ČR

V České republice, jak je vidět v obrázku 3.1, patří veřejné zdravotní pojištění do skupiny pojištění sociálních.

Obrázek 3.1 – Části systému sociálního pojištění v České republice

Zdroj: (VANČUROVÁ, a další, 2008)

Na začátku devadesátých let byl v České republice vybrán přístup financování zdravotní péče prostřednictvím veřejného zdravotního pojištění. Veřejné zdravotní pojištění je druh zákonného pojištění, na jehož základě je plně nebo částečně hrazena zdravotní péče, poskytnutá pojištěnci s cílem zachovat nebo zlepšit jeho zdravotní stav. Důsledek tohoto pojetí je zdravotní pojištění povinné pro všechny občany. Zdravotní pojištění je prováděno zdravotními pojišťovnami. (ČERVINKA, a další, 2010) Legislativně byl tento proces započat schválením zákona č. 550/1991 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění a zákonem č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky. Všichni občané byli dle ustanovení výše uvedeného zákona pojištěni nejprve u této zdravotní pojišťovny. Teprve od 1. 1. 1993, díky zákonu č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších

zdravotních pojišťovnách si mohli občané České republiky sami zvolit, u které zdravotní pojišťovny budou pojištěni. Zaměstnanecká zdravotní pojišťovna mohla vzniknout na základě žádosti, kterou posuzovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Podmínkou pro založení zdravotní pojišťovny byl počet zaměstnanců žadatele minimálně 20 000 osob a většina z nich musela vyslovit se zřízením této pojišťovny souhlas. V případě, že žadatel nesplnil podmínku počtu zaměstnanců, bylo mu umožněno stanovený počet doplnit o tzv. „registrované zájemce o zdravotní pojištění“ mimo okruh vlastních zaměstnanců, ale pouze z poloviny uvedeného počtu zaměstnanců. Počet zdravotních pojišťoven dosáhl v polovině devadesátých let čísla 27. Od 1. 5. 1995 se podmínky pro udělení souhlasu se zahájením činnosti zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven změnily. Povolení začalo udělovat Ministerstvo zdravotnictví ČR po vyjádření Ministerstva financí ČR. Podmínkou už nebyl minimální počet zaměstnanců zřizovatele, ale žadatel musel doložit, že je právnickou osobou se sídlem na území ČR a musel dodat příslib, že do jednoho roku získá nejméně 50 000 klientů. (GOULLI, a další, 2006) V současné době musí žadatel (právnická osoba se sídlem na území ČR) příslibit, že získá do jednoho roku nejméně 100 000 klientů.¹ Nyní je vedle Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky zřízeno dalších sedm zdravotních pojišťoven. Jsou to:²

- Česká průmyslová zdravotní pojišťovna,
- Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR
- Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví,
- Zaměstnanecká pojišťovna Škoda,
- Revírní bratrská pokladna zdravotní pojišťovna,
- Zdravotní pojišťovna Metal-aliance,
- Vojenská zdravotní pojišťovna České republiky.

Veřejné zdravotní pojištění je v České republice legislativně upraveno zákony: (ŠATERA, 2010)

- zákon č. 20/1966 Sb., o péči a zdraví lidu,
- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění (vznikl přepracováním původního zákona č. 550/1991 Sb., které bylo motivováno nálezem Ústavního soudu.),

¹ Dle zákona 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikatelských a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů, §4.

² Svaz zdravotních pojišťoven ČR [online]. Dostupné z: <http://www.szpcr.cz/index.php?c=pojistovny>.

- zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky,
- zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění
- zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikatelských a dalších zdravotních pojišťovnách.

Od 1. 5. 2004, kdy vstoupila Česká republika do Evropské unie, musí být naše zdravotní pojištění a celý zdravotní systém v souladu s Nařízeními Rady EHS:

- Nařízení Rady EHS č. 1408/71 a prováděcí předpis Nařízení Rady EHS č. 574/72,
- Judikatura Evropského soudního dvora v oblasti poskytování zdravotní péče.

Zdravotní pojišťovnictví v České republice funguje na principu Bismarckova modelu (Příloha č. 1). Tento přístup je chápán jako model sociálního zdravotního pojištění, který je financován z povinných odvodů z příjmů pojištěnců a provozovaný samostatnými zdravotními pojišťovnami. Poskytovatelé zdravotní péče jsou smluvně vázáni na zdravotní pojišťovny. (NĚMEC, 2008)

Systém veřejného zdravotního pojištění v Česku vychází z několika základních principů. Zejména je zdravotní pojištění povinné pro všechny osoby s trvalým pobytem na území České republiky a pro všechny zaměstnance pracující u zaměstnavatelů, kteří mají sídlo v České republice. Není možné z tohoto systému vystoupit, lze ale pojištění přerušit pro déle trvající pobyt v zahraničí, a to při splnění určujících podmínek. V prostředí České republiky se nevyskytuje možnost rodinného pojištění, to znamená, že každá osoba je zdravotně pojištěna samostatně. Občan má ze zákona možnost vybrat si zdravotní pojišťovnu, u které bude pojištěn. Změnit ji může jednou za dvanáct měsíců. Také má svobodnou volbu výběru, kterým lékařem se nechá vyšetřit. (NĚMEC, 2008)

Pojistné na veřejné zdravotní pojištění platí občané ze svých příjmů. Tato částka je dána procentní sazbou, která je určena zákonem. Tento způsob je charakterizován solidárním přístupem, protože občané, kteří vydělávají více, také na pojistném více zaplatí a naopak. Pojistné se poté přerozdělí do zdravotních pojišťoven podle počtu jejich pojištěnců.

3.1.1 Výběr pojistného na veřejné zdravotní pojištění

Pojistné na veřejném zdravotním pojištění tvoří hlavní příjem zdravotních pojišťoven v České republice. Podle zákona 592/1992 Sb., o pojistném na veřejném zdravotním pojištění je pojistné tvořeno 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období.

Vyměřovací základ zaměstnance je úhrn jeho příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob. Pojistné za zaměstnance se vypočte nejméně z výše minimální mzdy, která je pro rok 2012 stanovena ve výši 8.000,- Kč. Také je stanovena maximální výše vyměřovacího základu, která činí 72násobek průměrné mzdy, kterou je pro rok 2012 částka 25.137,- Kč. To znamená, že maximální vyměřovací základ pro zaměstnance je 1.809.864,- Kč.³ Za zaměstnance odvádí pojistné na zdravotní pojištění zaměstnavatel z jejich mzdy nebo platu ve výši 4,5 % formou srážky, a to i bez jeho souhlasu. Dále zaměstnavatel za zaměstnance odvádí 9 % z vyměřovacího základu zaměstnance. Z tohoto vyplývá, že se zaměstnanec a zaměstnavatel dělí o platbu pojistného na zdravotní pojištění v poměru 1:2. (NĚMEC, 2008)

Osoba samostatně výdělečně činná (dále jen OSVČ) měsíčně platí zálohu na pojistné na zdravotní pojištění a po odevzdání daňového přiznání finančnímu úřadu se vypočítává rozdíl za dané zdaňovací období. Z daného daňového přiznání se odvíjejí i budoucí zálohy na zdravotní pojistné. Vyměřovací základ u osoby samostatně výdělečně činné od roku 2006 je 50 % příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti po provedení odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení. Podobně jako u zaměstnance je i u OSVČ minimální a maximální vyměřovací základ. Minimální vyměřovací základ je stanoven dvanáctinásobkem 50 % průměrné mzdy, tudíž minimální vyměřovací základ je pro měsíce roku 2012 roven 12.568,50 Kč. V roce 2012 se zvýšilo minimální pojistné na zdravotní pojištění na částku 1.697,- Kč. Maximální vyměřovací základ je stejný, jako u zaměstnance, což je 72násobek průměrné mzdy.⁴

Za některé skupiny osob platí zdravotní pojistné stát. Jde o osoby, které nemají vlastní příjem. Jsou to především děti do věku ukončení přípravy na své povolání, příjemce starobního důchodu nebo osoby v důchodovém věku, nezaměstnané registrované na úřadech práce, ženy na mateřské dovolené, ženy v domácnosti, starající se o menší děti a podobně.⁵ Zdravotní pojistné placené státem za vybrané skupiny pojištěnců má povahu dotace, která reguluje objem financí ve fondu veřejného zdravotního pojištění. Nejde o plnohodnotné pojistné, které by pokrývalo úhrady zdravotní péče pojištěnců, za které zdravotní pojistné

³ Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/aktuality/zmeny-v-platbe-zdravotniho-pojisteni>.

⁴ Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/aktuality/zmeny-v-platbe-zdravotniho-pojisteni>.

⁵ Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/povinnosti-platcu-pojistneho/stat>.

platí stát. Od 1. 1. 2012 je stanoven vyměřovací základ pro platbu pojistného státem ve výši 5.355,- Kč. Z tohoto vyměřovacího základu bude stát v roce 2012 platit za osoby, za které je podle zvláštního právního předpisu plátcem pojistného, měsíčně pojistné ve výši 723 Kč.⁶

U osoby, která po celý kalendářní měsíc nemá příjmy ze zaměstnání, ze samostatné výdělečné činnosti a není za ni plátcem pojistného stát je vyměřovacím základem minimální mzda.⁷

3.1.2 Způsob přerozdělení pojistného na veřejné zdravotní pojištění

Vzhledem k tomu, že původní principy přerozdělení pojistného nebraly tak úplně na zřetel principy solidarity na straně výdajové, bylo navrženo a přijato nové přerozdělování pojistného, tak aby zdravotní pojišťovny s více rizikovým kmenem pojištěnců dostaly i odpovídající finance na zaplacení dostatečné zdravotní péče svých pojištěnců bez toho, aby podstupovaly riziko platební neschopnosti. Na tento nový způsob přerozdělování pojistného na veřejné zdravotní pojištění, jakož i na ostatní změny, vyplývající ze zákona č. 592/92 Sb., ve znění novely zdravotnických zákonů tj. zákona č. 438/2004 Sb. se postupně přecházelo od 1. ledna 2005⁸

Novým kritériem pro přerozdělení pojistného je počet všech pojištěnců nikoli jen státních, jak tomu bylo v předcházejících letech. V roce 2005 se týkalo přerozdělení 35 % celkového vybraného pojistného a v roce 2006 bylo podřízeno přerozdělení 70 % celkového pojistného na veřejné zdravotní pojištění. Od 1. 4. 2006 zavedl zákon č. 117/2006 Sb. 100% přerozdělení vybraného pojistného zdravotním pojišťovnám. Dle zákona č. 592/92 Sb. je nově zavedeným měřítkem počet všech pojištěnců, jejich věková struktura, pohlaví a nákladové indexy věkových skupin pojištěnců. Druhým kritériem je počet nákladných pojištěnců⁹ jednotlivých zdravotních pojišťoven. K přerozdělení pojistného na zdravotní pojištění se používají nákladové indexy 18ti věkových skupin pojištěnců pro každé pohlaví v rozmezí od narození do 5 let, od 5 do 10 let a dále vždy po 5 letech až po věkové skupiny od 80 do 85 let a skupiny od 85 let výše. Nákladové indexy se stanoví jako podíl průměrných nákladů

⁶ Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/aktuality/zmeny-v-platbe-zdravotniho-pojisteni>.

⁷ Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/aktuality/zmeny-v-platbe-zdravotniho-pojisteni>.

⁸ Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/povinnosti-platcu-pojisteni/metodika/stat/prerozdelovani-pojistneho>.

⁹ **Nákladná péče** je zdravotní péče uhrazená veřejným zdravotním pojištěním, poskytnutá na území ČR, u níž výše úhrady na jednoho pojištěnce překročila v období jednoho kalendářního roku částku odpovídající třicetinasobku průměrných nákladů na jednoho pojištěnce v systému veřejného zdravotního pojištění za posledně účetně uzavřený kalendářní rok.

na pojištěnce v dané skupině podle věku a pohlaví a průměrných nákladů na standardizovaného pojištěnce¹⁰. Nákladové indexy pro rok 2012 jsou uvedeny v příloze č. 2. Nově byl také zaveden zvláštní účet veřejného zdravotního pojištění, který má za úkol spravovat Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky. Vede jej odděleně od ostatních účtů, které řídí. Zvláštní účet slouží k financování zdravotní péče plně nebo částečně hrazené zdravotním pojištěním na základě přerozdělování pojistného a dalších příjmů zvláštního účtu. Na dodržování pravidel hospodaření se zvláštním účtem dohlíží dozorčí orgán. Členy dozorčího orgánu jsou: zástupce jmenovaný Ministerstvem financí ČR, zástupce jmenovaný Ministerstvem zdravotnictví ČR, zástupce jmenovaný Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, zástupce pověřený VZP ČR, každý s jedním hlasem, a zástupci pověřeni ostatními zdravotními pojišťovnami, kteří mají dohromady jeden hlas.¹¹

Zavedení úhrad nákladné péče je příspěvek zdravotním pojišťovnám na drahé pojištěnce v rámci jejich zdravotního stavu napříč věkovými skupinami. Jedná se o solidaritu v rámci nadměrného výskytu zdravotního rizika a o zajištění zdravotních pojišťoven proti nadprůměrnému výskytu drahých pojištěnců. Zavedení fondu sdílení rizika umožnilo částečně kompenzovat náklady na mimořádně drahé případy.¹²

Nový typ přerozdělování má do budoucna motivovat zdravotní pojišťovny ke zlepšování služeb pro chronicky nemocné a nákladné pojištěnce.

3.2 Základní informace o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky

VZP ČR patří dlouhodobě k základním pilířům systému zdravotnictví v České republice. S více než **6,2 miliony klientů** je největší zdravotní pojišťovnou v ČR.¹³ V příloze č. 3 je umístěna tabulka, ukazující strukturu pojištěnců VZP ČR v roce 2010.

VZP ČR byla zřízena zákonem ČNR č. 551/1991 Sb. o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky dnem 1. ledna 1992.

¹⁰ **Průměrné náklady na standardizovaného pojištěnce** jsou stanoveny jako průměr nákladů všech zdravotních pojišťoven na ženy ve věku 15 - 20 let. K tomuto stanovení se použijí údaje z posledního účetně uzavřeného kalendářního roku.

¹¹ Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, §20

¹² Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/povinnosti-platcu-pojisteni/metodika/stat/prerozdeleni-pojistneho>.

¹³ Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/o-nas>.

Všeobecná zdravotní pojišťovna je právnickou osobou, v právních vztazích vystupuje svým jménem, může nabývat práv a povinností a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.

Sídlo VZP ČR je v Praze 3 na ulici Orlické 2020/4.

IČO 41197518

DIČ CZ41197518

3.2.1 Vývoj VZP ČR ve sledovaném období

V květnu 2006 se po ukončení nucené správy ve VZP ČR (trvala od 10. 11. 2005 do 2. 5. 2006), nově stal ředitelem MUDr. Pavel Horák, CSc., MBA. Od 1. 4. 2006 se začala přerozdělovat 100% část vybraného pojistného na veřejné zdravotní pojištění podle nového způsobu, který je popsán podrobněji výše. I díky novému způsobu přerozdělení se povedlo VZP ČR v roce 2007 po delším období naplnit svůj rezervní fond, jak je dáno zákonem č. 551/1991 Sb. Od 1. 1. 2008 byly ve zdravotnictví zavedeny regulační poplatky. Jejich účelem je zamezení zbytečného zneužívání zdravotní péče a částečné přímé zapojení pojištěnců do financování veřejné zdravotní péče. Koncem roku 2008 se začaly v ČR projevovat dopady celosvětové ekonomické krize. Od roku 2010 VZP ČR zahájila centralizaci svých procesů do Ústředí v Praze. V průběhu roku 2010 začaly fungovat elektronické zdravotní knížky, které umožňují pojištěncům nahlížet do elektronického, vysoce zabezpečeného souhrnu zdravotních informací pacienta. Elektronická zdravotní knížka je po internetu přístupná 24 hodin denně.¹⁴

3.2.2 Organizační struktura VZP ČR

Organizační strukturu VZP ČR tvoří Ústředí, krajské pobočky, které byly zřízeny pro vyšší územní samosprávné celky, územní pracoviště a úřadovny. Krajské pobočky, územní pracoviště a úřadovny jsou organizačními složkami VZP ČR, které jednají a vykonávají činnost jejím jménem. Organizační struktura VZP ČR je zobrazena v příloze č. 4.

VZP ČR je jediným akcionářem společnosti Pojišťovna Všeobecné zdravotní pojišťovny, a. s. (dále jen PVZP), která vykonává v souladu s povolením MF č. j. 322/102368/2003 ze dne 1. prosince 2003 pojišťovací činnost v rozsahu pojistného odvětví

¹⁴ Výroční zprávy za rok 2006-2010

neživotního pojištění. PVZP se specializuje na pojištění osob, u nichž nejsou splněny podmínky pro účast v systému veřejného zdravotního pojištění, a dále na pojištění nákladů zdravotní péče, které nejsou hrazeny z prostředků veřejného zdravotního pojištění. Zejména se jedná o pojištění nákladů léčení vzniklých klientům při pobytu v cizině.¹⁵

Dále VZP ČR vlastnila do 28. listopadu 2011 5 % akcií společnosti IZIP, a.s. Jednalo se o 120 akcií v celkové pořizovací ceně 120.000,- Kč, které VZP ČR nakoupila v roce 2010. Nyní vlastní 51 % akcií společnosti IZIP, a. s., což činí 1 224 kusů akcií z nominální hodnotou 1.000,- Kč. Společnost IZIP, a. s. vypracovává pro VZP ČR projekt elektronických zdravotních knížek.¹⁶

3.2.3 Orgány Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky

Statutárním orgánem je ředitel. Ředitele VZP ČR jmenuje a odvolává Správní rada VZP ČR. Dalšími jejími orgány jsou Správní rada, Dozorčí rada a Výbor pro audit. Správní radu tvoří deset členů jmenovaných vládou a dvacet členů volených Poslaneckou sněmovnou Parlamentu podle principu poměrného zastoupení politických stran v Poslanecké sněmovně Parlamentu. Dozorčí radu tvoří tři členové jmenovaní vládou a deset členů volených Poslaneckou sněmovnou Parlamentu podle principu poměrného zastoupení politických stran v Poslanecké sněmovně Parlamentu. V roce 2009 byl na základě zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech zřízen Dozorčí radou VZP ČR Výbor pro audit VZP ČR. Výbor tvoří tři členové. Členy jmenovala Dozorčí rada dne 24. září 2009. Prostřednictvím orgánů zdravotní pojišťovny je zajišťována účast pojištěnců pojišťovny, zaměstnavatelů pojištěnců a státu na řízení VZP ČR.¹⁷

3.2.4 Předmět činnosti Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky

V souladu se zákonem o VZP ČR je hlavní činností pojišťovny provádět veřejné zdravotní pojištění. Vedle této hlavní aktivity realizuje dále následující činnosti¹⁸:

- zajišťuje výběr pojistného na veřejné zdravotní pojištění a úhradu zdravotní péče z prostředků zdravotního pojištění
- vede registr pojištěnců veřejného zdravotního pojištění a je správcem zvláštního účtu veřejného zdravotního pojištění

¹⁵ Výroční zpráva za rok 2010

¹⁶ Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/aktuality/vzp-vlastni-51-akcii-izip>.

¹⁷ Výroční zpráva za rok 2010

¹⁸ Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/o-nas/organizacni-struktura>.

- provádí preventivní činnost v oblasti veřejného zdravotního pojištění

VZP ČR splňuje zákonnou povinnost zajistit pojištěncům dostupnou zdravotní péči, proto smluvně spolupracuje s dostatečným počtem zdravotnických zařízení. V příloze č. 5 se nalézá tabulka popisující vývoj smluvních zdravotnických zařízení v letech 2006-2010.

3.2.5 Popis specifických položek ve výkazech Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR

Protože VZP ČR není výrobní podnik, ale společnost, která poskytuje velmi specifické služby, což je veřejné zdravotní pojištění, jsou její výkazy zvláštní svojí strukturou.

Rozvaha je strukturována stejně, jak je uvedeno výše, na aktiva a pasiva. Stálá aktiva mají stejnou strukturu jako v jakémkoli jiném podniku, ale oběžná aktiva, protože VZP ČR nic nevyrábí, jsou převážně tvořena pohledávkami a to především za plátcí pojistného a hotovostí na účtech a v pokladnách. Vlastní kapitál (dále jen VK) je tvořen specifitějšími složkami. VZP ČR nemá základní kapitál, ale VK je tvořen kapitálovými fondy. Přesněji provozním fondem, sociálním fondem, fondem investičního majetku, fondem reprodukce investičního majetku a fondem prevence. Největší část vlastního kapitálu je tvořena fondy veřejného zdravotního pojištění, což jsou základní fond a rezervní fond. Cizí zdroje jsou tvořeny především závazky z veřejného zdravotního pojištění.

Nyní nastane zaměření na specifika tvorby základního fondu veřejného zdravotního pojištění. Prostřednictvím základního fondu zdravotního pojištění je zachycováno hospodaření pojišťovny s prostředky veřejného zdravotního pojištění. Hlavním zdrojem fondu jsou příjmy z výběru a přerozdělení pojistného na veřejné zdravotní pojištění. Z prostředků fondu je hrazena zdravotní péče v rámci veřejného zdravotního pojištění. Příděly do ostatních fondů zdravotní pojišťovny také slouží k úhradám částek, přesahujícím limit pro regulační poplatky a doplatky za léčivé přípravky.

Rezervní fond je tvořen příděly z pojistného převodem části zůstatku základního fondu. VZP ČR může rezervní fond použít k nákupu cenných papírů, ale jen těch, které jsou uvedené v zákoně 551/1991 Sb. v § 7 odstavci 1) písmene b). Rezervní fond je používán ke krytí schodku základního fondu a ke krytí zdravotní péče v případech výskytu hromadných onemocnění a přírodních katastrof nebo k pokrytí poklesu výběru pojistného.

Provozní fond je určen k úhradě nákladů na činnost VZP ČR. Přesněji k financování provozních nákladů a k přerozdělení přídelů do fondu reprodukce majetku a sociálního fondu. Provozní fond je tvořen příděly ze základního fondu zdravotní péče.

Fond reprodukce majetku slouží k pořizování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Hlavním zdrojem fondu je provozní fond.

Naplňování sociálního fondu podléhá vyhlášce Ministerstva financí České republiky č. 418/2003 Sb. Sociální fond je naplňován přidělem z provozního fondu ve výši 2 % ročního objemu nákladů, zúčtovaných na mzdy a náhrady mezd a současně dalším přidělem z hospodářského výsledku po zdanění z OZdČ. Použití finančních prostředků ze sociálního fondu vychází z Kolektivní smlouvy VZP ČR a interních předpisů. Týká se pouze zaměstnanců VZP ČR, kteří jsou v hlavním pracovním poměru.

Pojišťovnou je tvořen fond prevence dle zákona č. 551/1991 § 7 odst. 2. Fond prevence slouží pro úhradu zdravotní péče nad rámec zdravotní péče, která je hrazena veřejným zdravotním pojištěním, s prokazatelným preventivním nebo léčebným efektem. Fond je tvořen z největší části základním fondem zdravotní péče. V příloze č. 6 naleznete programy, které byly z tohoto fondu hrazeny v roce 2006-2010.

3.3 Horizontální analýza rozvahy

V této podkapitole je popsána horizontální analýza rozvahy za sledované období, což jsou roky 2006-2010. Musíme si uvědomit, že VZP ČR není výrobní podnik, ale společnost, která poskytuje služby a k tomu velmi specifické, což je veřejné zdravotní pojištění. Její výkazy jsou svojí strukturou zvláštní, jak je uvedeno výše.

Horizontální analýza rozvahy je podrobněji viditelná v příloze č. 7, kde jsou zobrazeny výpočty absolutních a relativních změn aktiv a pasiv.

Na obrázku 3.2 vidíme vývoj celkových aktiv v letech 2006 – 2010. Je patrné, že celková aktiva od roku 2006 do roku 2008 stoupala. S nástupem ekonomické krize, ale začala celková aktiva klesat.

Přechodné aktivní účty se za sledované období nijak rapidně neměnily, proto se zde jimi není zevrubněji zabýváno.

Pod položkou ostatní aktiva se skrývají zásoby a hotovost na účtech a v pokladně. V roce 2007 se ostatní aktiva zvýšila oproti roku 2006 o 1588,79 %, což je o 10.277.576.000,- Kč. Tato změna je způsobena hlavně zvýšením hotovosti na účtech a v pokladně. V roce 2008 ostatní aktiva opět stoupla, tentokrát o 55,66 % oproti roku 2007, a to na celkových 16.967.933.000 Kč. V roce 2009, oproti roku 2008, ostatní aktiva klesla na 10.972.358.000

Kč, což je snížení o 35,40 %. V roce 2010 došlo k dalšímu snížení, tentokrát o 47,20 % oproti roku 2009, což je o částku 5.185.011.000 Kč. Všechny změny v položce ostatní aktiva se odehrávala hlavně na účtu hotovost, na bankovních účtech a v pokladně. Změny na účtu zásob jsou zanedbatelné.

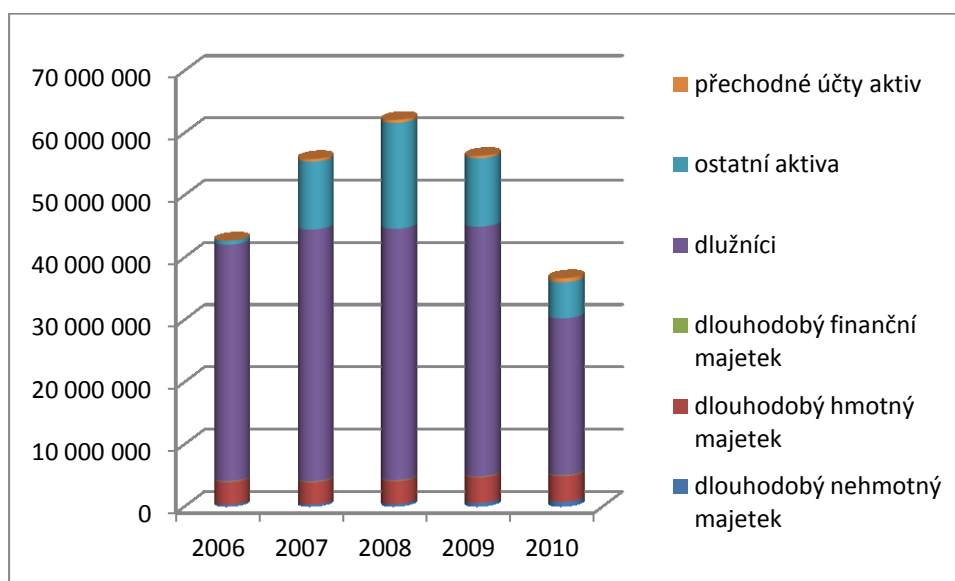
Největší část celkových aktiv tvoří pohledávky neboli dlužníci. Nyní zde budou popsány pouze změny na účtu „Dlužníci“, jehož nejvýznamnější podúčet bude rozebrán později. Změna mezi roky 2006 a 2007 nebyla nijak obrovská. Přesto došlo k nárůstu o 6,47 %, což činí 2.456.807.000 Kč. V roce 2008 se stav pohledávek oproti roku 2007 snížil o pouhých 52.694.000 Kč (0,13 %) a v roce 2009 oproti roku 2008 o 266.492.000 Kč, což je o 0,66 %. Dalo by se říci, že se objem pohledávek za období 2007 až 2009 nijak významně nezměnil. Zato oproti roku 2009 poklesly pohledávky v roce 2010 z původních 40.507.227.000 Kč o 35,66 % na 25.186.990.000 Kč.

Dlouhodobý finanční majetek se v letech 2006 až 2009 vůbec neměnil a stabilně byl na úrovni 100.000.000 Kč. Teprve v roce 2010 byl dlouhodobý finanční majetek navýšen o 4.920.000 Kč, což je o 4,92 %.

Výše dlouhodobého hmotného majetku se během let 2006 až 2008 také příliš neměnila. Změna nastala až v roce 2009, kdy se jeho hodnota zvýšila o 428.104.000 Kč na 4.131.356.000 Kč. V roce 2010 opět nenastal ve výši hodnoty nijak významný posun.

Dlouhodobý nehmotný majetek po celou dobu sledování VZP ČR navyšovala, a to postupně z 283.346.000 Kč v roce 2006 na 318.294.000 Kč v roce 2007, v roce 2008 o 81.412.000 Kč a v roce 2009 o 180.927.000 Kč, až se v roce 2010 dostal dlouhodobý nehmotný majetek na hodnotu 766.700.000 Kč.

Obrázek 3.2 – Vývoj celkových aktiv (v tisících Kč)

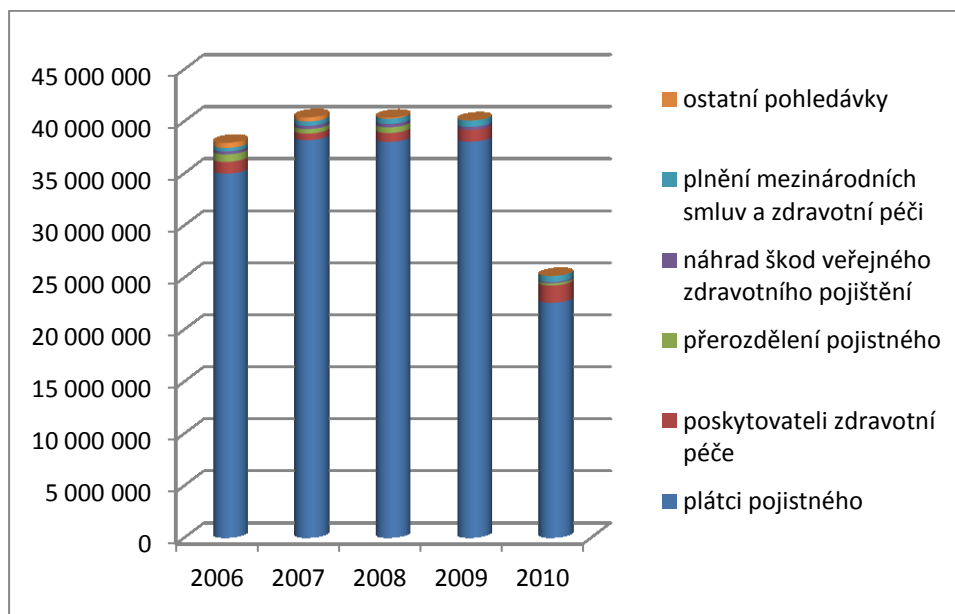

Zdroj: výroční zprávy 2006 – 2010, vlastní zpracování

Vývoj pohledávek z veřejného zdravotního pojištění názorně zobrazuje obrázek 3.3. Pohledávky z veřejného zdravotního pojištění tvoří největší část pohledávek. Ostatní pohledávky se pro VZP ČR vyvíjely každým rokem příznivě. To znamená, že se meziročně snižovaly, jak je vidět v příloze č. 7. Pohledávky „Plnění mezinárodních smluv o zdravotní péči“ oproti roku 2006 stouply v roce 2007 o 26,01 %, v roce 2008 stouply o 20,40 %, to je o 85.165.000 Kč. V roce 2009 opět tyto pohledávky stouply oproti roku 2008 o 19,38 %. Poprvé za sledované období až v roce 2010 klesla hodnota oproti předcházejícímu roku, a to o 5,22 %. Pohledávky za náhradu škod veřejného zdravotního pojištění se během let měnily. Během let 2006 až 2008 nejprve postupně rostly. Nejprve v roce 2007 o 11,65 % a další rok o 2,06 %. Od roku 2009 začaly pohledávky klesat. Nejprve o 7,24 % a v roce 2010 o 56,99 % oproti roku 2009. Pohledávky z přerozdělení pojistného se povedlo v roce 2009 dostat na nulu, ale v roce 2010 zase stouply na 213.480.000 Kč. Další položku v pohledávkách z veřejného zdravotního pojištění tvoří pohledávky za poskytovateli zdravotní péče. Tuto položku se v prvním roce sledovaného období povedlo snížit o 44,50 %, ale v dalších letech postupně stoupala. Nejdříve o 36,43 % na 855.704.000 Kč, v dalším roce o 31,93 %, což je o 273.222.000 Kč a v roce 2010 o 46,84 % na 1.657.663.000 Kč. Poslední položka, kterou je z pohledávek z veřejného zdravotního pojištění nutné rozebrat, je nejvýznamnější, jsou to pohledávky za plátcí pojistného. V roce 2006 činily pohledávky za plátcí pojistného 34.972.669.000 Kč. V roce 2007 stouply o 9,21 %, to je v absolutním vyjádření o 3.221.429.000 Kč. V roce 2008, i přes dopad ekonomické krize, se je podařilo snížit

o 0,45 %. V roce 2009 ale pohledávky za plátcí pojistného částečně stouply o 0,07 %. V roce 2010 se je povedlo snížit o 40,69 %, což je o 15.480.720.000 Kč na 22.568.793.000 Kč. Při výpočtu posledního roku je používána netto hodnota, která je už snížena o opravné položky k pohledávkám z veřejného zdravotního pojištění. Tyto opravné položky tvoří VZP ČR k pohledávkám za plátcí pojistného a k pohledávkám z náhrad škod z veřejného zdravotního pojištění výši 5 % za každých ukončených devadesát dnů po datu splatnosti dané pohledávky.

Obrázek 3.3 – Vývoj pohledávek z veřejného zdravotního pojištění (v tisících Kč)

Zdroj: výroční zprávy 2006 – 2010, vlastní zpracování

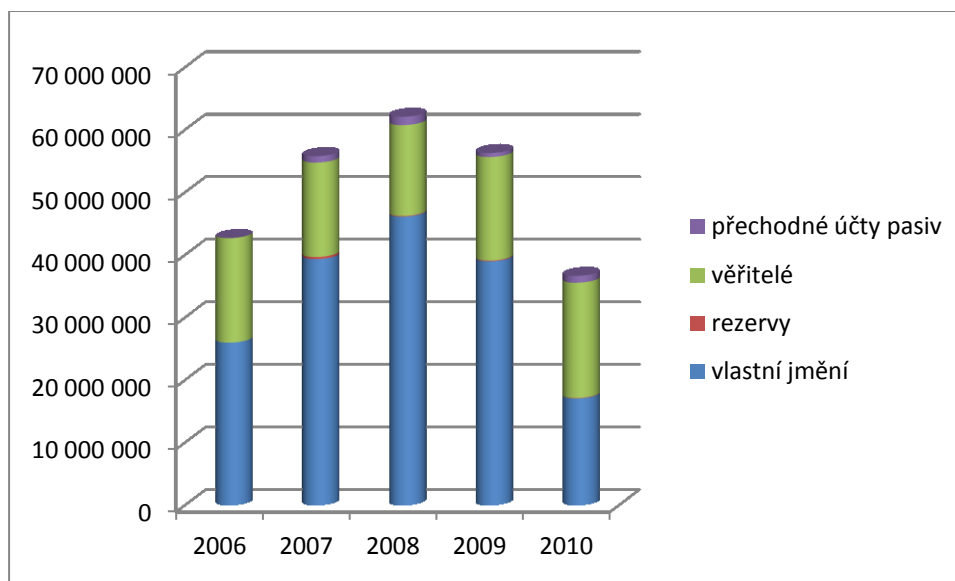
Nyní bude zaměřeno na horizontální analýzu pasiv. Je zřejmé, že jejich celkový vývoj bude totožný jako vývoj celkových aktiv, a to díky bilančnímu principu. Vývoj pasiv je podrobněji viditelný v příloze č. 8.

Přechodné účty pasiv jsou poměrně malou částí pasiv jak je vidět v obrázku 3.4. Proto jsou v popisu přeskočeny a pozornost je rovnou zaměřena na věřitele neboli závazky. Do položky věřitelé patří položky: závazky z veřejného zdravotního pojištění, závazky vůči finančním institucím a ostatní závazky. Vývoj celkových závazků částečně kopíruje vývoj závazků za poskytovatelé zdravotní péče díky tomu, že tato položka je největší položkou ve skupině věřitelů. V roce 2007 klesly závazky o 9,8 %, což je o 1.637.690.000 Kč oproti roku 2006, kdy závazky tvořila hodnota 16.717.399.000 Kč. V roce 2008 se povedly závazky opět snížit, tentokrát o 560.460.000 Kč, což jsou 3,72 %. V roce 2009 se projevil na VZP ČR dopad ekonomické krize tím, že závazky stouply o 14,01 % na 17.194.700.000 Kč. V roce

2010 zase stouply, a to o 11,33 % na 18.429.102.000 Kč. Jak bylo řečeno výše a jak je patrné v Příloze č. 8, kopíruje položka celkové závazky (věřitelé) položku závazky k poskytovatelům zdravotní péče s výjimkou posledního roku, který sice také kopíruje trend, ale jeho vývoj je daleko větší, než u závazků k poskytovateli zdravotní péče. To je způsobeno nárůstem závazků za plátcí pojistného a nárůstem položky ostatní závazky, do které spadají například závazky daňové a závazky ze sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění.

Položka rezervy ovlivňuje výši pasiv minimálně, proto se jí zde není zabýváno. Jak je již výše vysvětleno „Vlastní jmění“ (vlastní kapitál) je u VZP ČR specifický svojí strukturou i způsobem tvorby jednotlivých položek. V letech 2006 tvořil vlastní kapitál 25.986.078.000 Kč. Oproti roku 2006 se v roce 2007 povedlo jeho hodnotu navýšit o 51,40 %. V roce 2008 se taktéž oproti předešlému roku povedlo navýšit vlastní jmění, tentokrát o 17,26 %. V roce 2009 se projevil vliv ekonomické krize, lidé méně vydělávali a díky tomu se snížila výše pojistného, která se odváděla do jednotlivých fondů. V roce 2009 se výše vlastního kapitálu oproti roku 2008 snížila o 15,48 % a v roce 2010 dokonce o 56,23 %, oproti roku předešlému.

Obrázek 3.4 – Vývoj pasiv (v tisících Kč)

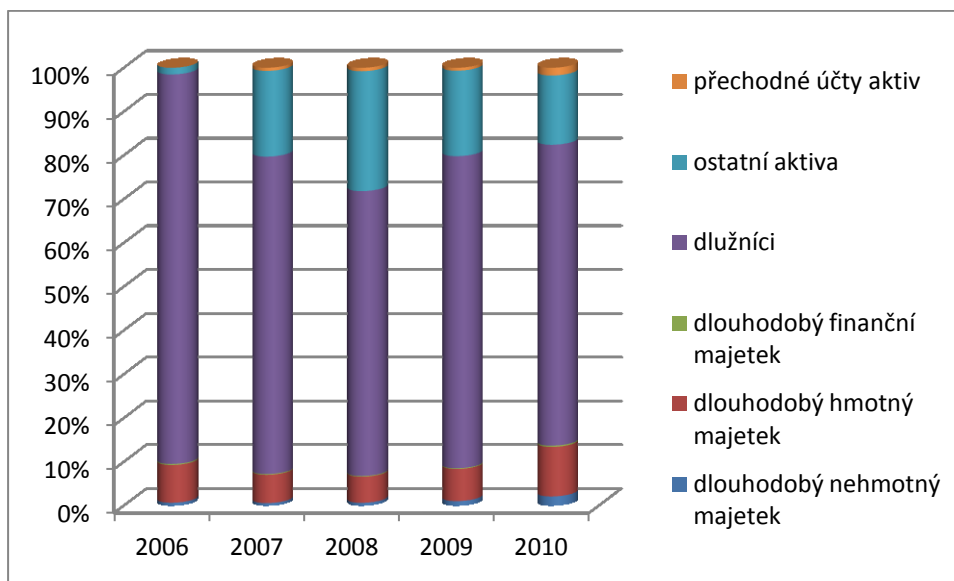
Zdroj: výroční zprávy 2006 – 2010, vlastní zpracování

3.4 Vertikální analýza rozvahy

Posuzuje, jakou část celku tvoří vybraná hodnota, a která hodnota nejvíce ovlivňuje celek. Vertikální analýza byla vypočítána pro roky 2006-2010. Tato část je zaměřena na nejrozsáhlejší položky a jejich změny.

Nejdříve je zaměřeno na složení celkových aktiv, o kterých je zevrubněji popsáno v příloze č. 9. Jak je patrné níže z obrázku 3.5, největší zastoupení má v celkových aktivech položka dlužníků, následována střídavě položkou ostatní aktiva a dlouhodobý hmotný majetek. V roce 2006 dlužníci tvořili 88,97 % z celkových aktiv. V následujícím roce jejich podíl klesl na 72,50 % díky nárůstu podílu ostatních aktiv z 1,51 % na 19,58 %. V roce 2008 byl podíl dlužníků 65,06 %, opět kvůli navýšení ostatních aktiv na 27,39 %. Podíl dlužníků v roce 2009 činil 71,28 % a v roce 2010 68,71 %.

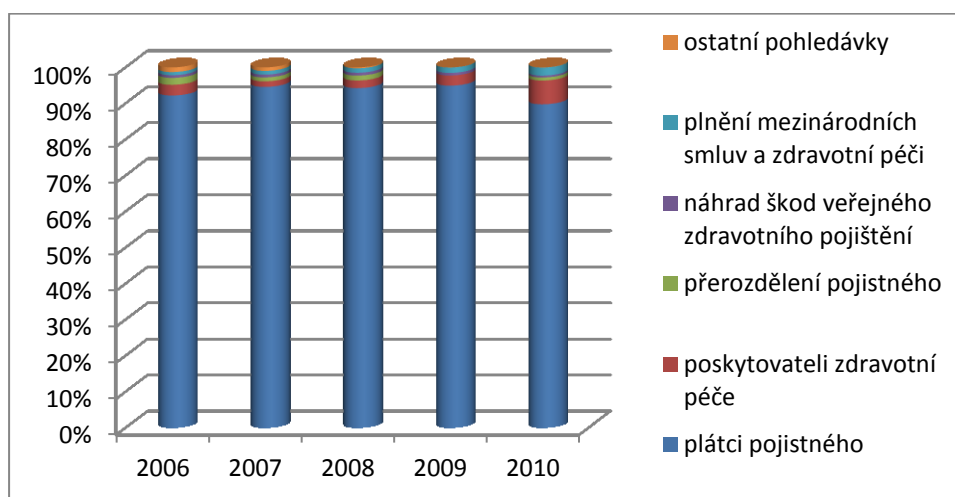
Obrázek 3.5 – Složení aktiv

Zdroj: výroční zprávy 2006 – 2010, vlastní zpracování

Nyní je zaměřeno na strukturu pohledávek z veřejného zdravotního pojištění, které tvoří největší část celkových aktiv. Obrázek 3.6 strukturu pohledávek názorně zobrazuje. Největší složkou pohledávek z veřejného zdravotního pojištění jsou pohledávky za plátcí pojistného. V roce 2006 činily 92,2 %, v roce 2007 94,58 %, v roce 2008 tvořily 94,25 % z pohledávek z veřejného zdravotního pojištění. V roce 2009 byly 94,93 %, pouze v roce 2010 byly na o něco nižší úrovni, a to 87,52 %. Tabulka s výpočty ke složení pohledávek z veřejného zdravotního pojištění se nachází v příloze č. 9.

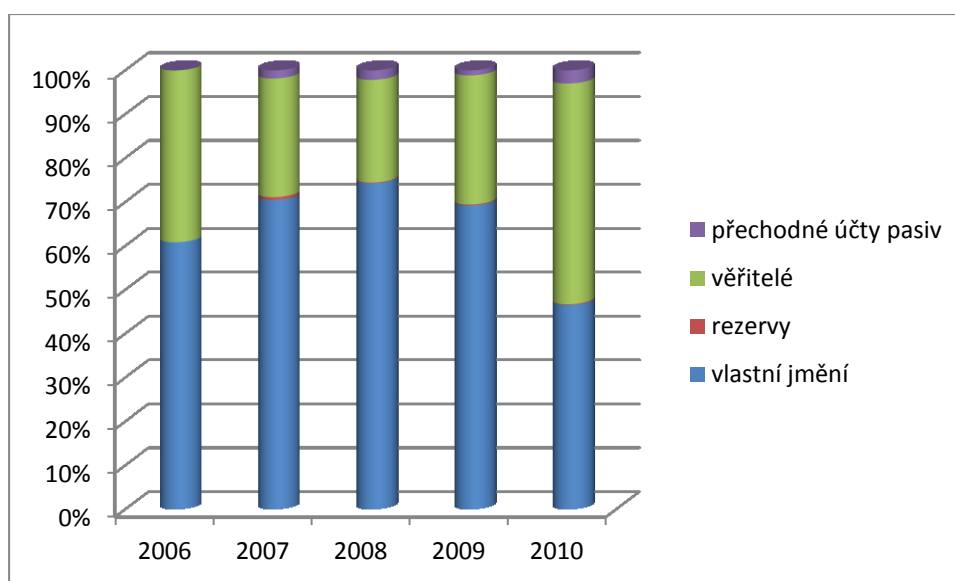
Obrázek 3.6 – Složení pohledávek z veřejného zdravotního pojištění

Zdroj: výroční zprávy 2006 – 2010, vlastní zpracování

Ze složení pasiv (viz obrázek 3.7) je patrné, že jsou tvořeny dvěma většími skupinami - především vlastním jměním a v druhé řadě věřiteli. V prvních čtyřech letech převládá ve struktuře pasiv vlastní kapitál, a to až do roku 2010, kdy se rapidně zvýšil podíl závazků. Celá tabulka s výpočty složení aktiv je v příloze č. 10. V roce 2006 tvoří z velké části vlastní kapitál, a to 60,85 % a věřitelé 39,15 %. V roce 2007 se poměr příliš nezměnil, stále převládá vlastní kapitál se 70,51 % z pasiv oproti věřitelům s 27,03 % z pasiv. V roce 2008 a 2009 je to podobné. V roce 2010 podíl závazků činil 50,27 % z pasiv, oproti vlastnímu kapitálu, který tvořil 46,56 % z pasiv.

Obrázek 3.7 – Složení pasiv

Zdroj: výroční zprávy 2006 – 2010, vlastní zpracování

4 Aplikace zvolených metod a zhodnocení výsledků

V následující kapitole je za sledované období, což jsou roky 2006-2010, Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky podrobena finanční analýze, jejíž postupy a kritéria jsou uvedena již výše, a to za účelem zhodnocení finanční situace společnosti.

4.1 Poměrové ukazatele

Pomocí poměrových ukazatelů jednotlivých skupin je v podkapitolách analyzován vztah mezi jednotlivými položkami výkazů VZP ČR za sledované období.

4.1.1 Ukazatele rentability

Stále musíme mít na mysli skutečnost, že VZP ČR je specifická společnost, která zprostředkovává financování zdravotnické péče, kterou lze chápat jako veřejný statek, od občanů jednotlivým zdravotnickým zařízením. Proto výsledek hospodaření zdravotní pojišťovny je nepříliš vysoký v porovnání k tomu, s jakým obnosem majetku a finančních prostředků hospodaří. A díky tomu ukazatelé rentability jak je patrné z tabulky 4.1, postrádají dostatečnou vypovídací schopnost. Jediné co lze na výsledcích analýzy ohodnotit, je skutečnost, že se jejich hodnota v průběhu let 2006 až 2010 nijak významně nezměnila, a také to, že je v kladných hodnotách, což je způsobeno ziskem, i když relativně malým.

Tabulka 4.1 – Ukazatele rentability

	Rok				
	2006	2007	2008	2009	2010
ROA - Rentabilita aktiv	0,06%	0,05%	0,05%	0,04%	0,07%
ROCE - Rentabilita dlouhodobých zdrojů	0,10%	0,07%	0,07%	0,06%	0,15%
ROE - Rentabilita vlastního kapitálu	0,10%	0,07%	0,07%	0,06%	0,15%
ROS - Rentabilita tržeb	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování.

Rentabilita aktiv by měla mít v čase rostoucí tendenci, což tomu tak v období 2006 až 2009 nebylo. Teprve v roce 2010 se hodnota zvýšila na 0,07 %, a to především díky menšímu objemu celkových aktiv Pojišťovny a také menšímu nárůstu zisku - o necelých 650 tis. Kč.

Ukazatel rentability dlouhodobých zdrojů vypovídá o návratnosti dlouhodobého vloženého kapitálu jak vlastního tak cizího, tedy v roce 2006 se z dlouhodobého investovaného kapitálu ve formě zisku vrátilo 0,1 %, v roce 2007 a 2008 se tato hodnota snížila na 0,07 % a v roce 2009 se hodnota ukazatele ještě snížila na 0,06 %. Tento ukazatel by měl být v čase rostoucí, což nastalo až v roce 2010, kdy se hodnota zvýšila na 0,15 %.

Ale i přesto, že hodnota ukazatele narůstá, je to způsobeno nižším vlastním kapitálem oproti roku 2009, což není zase tak dobrá zpráva, protože tento ukazatel by měl růst především zásluhou zvyšování zisku.

Rentabilita vlastního kapitálu se vyvíjela ve sledovaném období totožně jako rentabilita dlouhodobých zdrojů, a to z důvodu, že VZP ČR sice v letech 2006 až 2008 měla od banky úvěr, ale v nízké hodnotě s ohledem na objem vlastního kapitálu. Proto se tento úvěr neprojevil v rozdílných výsledcích mezi ukazateli rentability vlastního kapitálu a rentability dlouhodobých zdrojů.

Rentabilita tržeb, jak je nazván další ukazatel, patřící do skupiny ukazatelů rentability, je tvořen pomocí zisku a místo tržeb je použito vybrané pojistné. Díky tomu se tento ukazatel ve sledovaném období nemění, protože výše vybraného pojistného se v čase příliš nemění.

4.1.2 Ukazatele aktivity

Na počátku je nutno připomenout, že při konstrukci této skupiny ukazatelů je místo tržeb použita položka výše pojistného. Z důvodu toho, že VZP ČR neprodává žádný výrobek, zboží ani službu, nemá tržby z prodeje těchto výstupů. V tabulce 4.2 jsou prezentovány výsledky jednotlivých ukazatelů v průběhu sledovaného období.

Tabulka 4.2 – Ukazatele aktivity

	Rok				
	2006	2007	2008	2009	2010
Obrátka celkových aktiv	2,868	2,424	2,233	2,433	3,760
Doba obratu aktiv	125,523	148,503	161,225	147,978	95,740
Doba obratu zásob	0,016	0,121	0,087	0,019	0
Doba obratu pohledávek	111,682	107,666	104,899	105,472	65,782
Doba obratu závazků	49,140	40,136	37,701	43,503	48,132

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování.

Ukazatel obratu celkových aktiv měří, kolikrát za rok dokáže vybraná společnost přeměnit aktiva na tržby, v našem případě pojistné. Hodnota tohoto ukazatele by měla během let růst. Ve VZP ČR však tato hodnota postupně od roku 2006 do roku 2008 klesala. Až v roce 2009 stoupla a v tomto trendu pokračovala i v roce 2010. Jenže tento nárůst hodnoty nezpůsobil nárůst pojistného. Přerozdělené pojistné se v průběhu let 2006 až 2010 stále drželo ve stejné hladině a nijak se rapidně neměnilo. Tato změna je způsobena snižováním hodnoty celkových aktiv, a to hlavně díky úbytku hotovosti na bankovních účtech a v pokladně. V roce 2010 také snížením pohledávek za plátcí pojistného. Otázkou je, jak je

možné, že pojistné zůstalo ve stejné výši a přitom pohledávky za plátcí pojistného klesly. Tento fakt nastal díky ekonomické krizi, kdy se snížila hodnota mezd, ze kterých je vypočítáváno pojistné, jak je popsáno výše. Dále pak také nárůstem počtu nezaměstnaných, za které platí pojistné stát a v neposlední řadě odepisováním nedobytných pohledávek z veřejného zdravotního pojištění.

Doba obratu aktiv má opačnou tendenci než ukazatel obratu celkových aktiv, ale jeho vývoj je ovlivněn úplně stejnými skutečnostmi. V letech 2006 až 2008 se doba obratu postupně zvyšovala, až v roce 2009 se snížila na necelých 148 dní a v roce 2010 dokonce na necelých 96 dní.

Díky tomu, že zdravotní pojišťovna nic nevyrábí, netvoří si žádné velké zásoby materiálu. Díky tomu je doba obratu zásob tak v jednotlivých letech nízká. Dokonce v roce 2010 je doba obratu zásob nulová. Do položky zásob pro VZP ČR patří hlavně kancelářské potřeby a drobný majetek.

Doba obratu pohledávek neboli doba splatnosti pohledávek udává dobu, jak dlouho trvá dlužníkům, než splatí své závazky vůči VZP ČR. Jak vyplývá z tabulky 4.2, v letech 2006 až 2008 se doba splatnosti pohledávek postupně snižovala. V roce 2009 mírně stoupla na necelých 106 dnů, ale v roce 2010 prudce poklesla na necelých 66 dnů, kdy se projevil ekonomický vývoj mezd a zaměstnanosti v ČR a taktéž odepisování nedobytných pohledávek z veřejného zdravotního pojištění, jak je již dříve zmíněno. Na celkovém vývoji doby obratu pohledávek je patrná tendence tento ukazatel v čase zlepšovat, to znamená snižovat. Problém nastává v období od roku 2008, kdy by se tento ukazatel měl zvýšit díky ekonomické krizi přesněji díky nedostatku finančních prostředků plátců pojistného. Ale ukazatel je zkreslen odepisováním nedostupných pohledávek.

Doba obratu závazků vyjadřuje průměrnou dobu, po kterou trvá, než zdravotní pojišťovna zaplatí své závazky. Od roku 2006 do roku 2008 se VZP ČR dařilo dobu splacení snižovat na necelých 38 dnů z necelých 50 dnů. A to převážně díky snižování závazků z veřejného zdravotního pojištění. Od roku 2009 se doba splatnosti začala prodlužovat a v roce 2010 vzrostla na necelých 49 dní. Tento posun je způsoben nárůstem závazků z veřejného zdravotního pojištění a přesněji závazky k poskytovatelům zdravotní péče, které stouply v roce 2010 na 17.311.899.000 Kč. Vývoj tohoto ukazatele nepřímou souvisí s ukazatelem doby obratu pohledávek. Ve správně fungující společnosti by doba obratu pohledávek měla být kratší než doba obratu závazků, tak aby daná společnost neměla

problémy se solventností. U VZP ČR tomu tak není. Z toho i částečně vyplývá od roku 2009 zvýšení položky závazků v rozvaze. VZP ČR se v roce 2008 podařilo zmírnit dopad ekonomické krize na zdravotnictví tím, že utlumila přesun platebních problémů na zdravotnická zařízení, ale tento problém se začal projevovat právě od roku 2009.

4.1.3 Ukazatele finanční stability a zadluženosti

Úkolem zdravotní pojišťovny je přerozdělovat finanční prostředky od všech občanů takovým způsobem, aby byla adekvátní zdravotní péče poskytnuta všem, kdo jí potřebují za rozumnou cenu. Proto hlavním zdrojem financování zdravotní péče je přerozdělené pojistné, kterým je tvořen základní fond zdravotního pojištění. Z tohoto důvodu by měla VZP ČR vystupovat jako stabilní společnost s větším podílem vlastního kapitálu a menším množstvím cizích zdrojů. Zde je nyní zaměřeno na to, zda tomu tak skutečně je (viz tabulka 4.3).

Tabulka 4.3 – Ukazatele finanční stability a zadluženosti

	Rok				
	2006	2007	2008	2009	2010
Podíl vlastního kapitálu na aktivech	60,85 %	70,51 %	74,3 %	69,25 %	46,56 %
Stupeň krytí stálých aktiv	6,4123	9,8656	11,0057	8,1277	3,4109
Podíl stálých aktiv	9,51 %	7,22 %	6,77 %	8,55 %	13,7 %
Podíl oběžných aktiv	90,49 %	92,78 %	93,23 %	91,45 %	86,3 %
Podíl zásob	0,01 %	0,08 %	0,05 %	0,01 %	0 %
Majetkový koeficient	1,6433	1,4182	1,3459	1,444	2,1475
Ukazatel celkové zadluženosti	39,15 %	29,49 %	25,7 %	30,75 %	53,44 %
Dlouhodobá zadluženost	0,14 %	0,69 %	0,2 %	0,21 %	0,18 %
Běžná zadluženost	39,01 %	26,96 %	23,35 %	29,4 %	53,26 %
Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu	0,6433	0,4182	0,3459	0,444	1,1475

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování.

Podíl vlastního kapitálu na aktivech by měl být v průběhu času stoupající. Jak je patrné z tabulky 4.3, tento předpoklad VZP ČR splňuje jen v období 2006 až 2008, kdy podíl VK na aktivech stoupal z 60,85 % na 70,51 % a poté na 74,3 %. Od roku 2009 se tento ukazatel začal snižovat na hodnotu 69,25 % a v roce 2010 dokonce na 46,56 %. Toto rapidní snížení má na svědomí pokles prostředků ve fondu veřejného zdravotního pojištění, který oproti roku 2008, kdy měl hodnotu 39.073.178 tisíc Kč, klesl v roce 2010 na 10.413.856.000 Kč.

Stupeň krytí stálých aktiv vychází z předpokladu, že dlouhodobý majetek by měl být kryt dlouhodobými zdroji. Majetek zdravotní pojišťovny je několikanásobně dlouhodobými zdroji kryt. Dokonce v letech 2006 až 2008 se tento ukazatel navyšoval až na hodnotu 11,0057. Od roku 2009 se naopak ukazatel začal snižovat, a to z důvodu snižování vlastního kapitálu, přesněji fondu na veřejné zdravotní pojištění.

Podíl stálých aktiv v období od 2006 do 2009 nepřesáhl hranici 10 %, teprve v roce 2010 podíl dlouhodobého majetku na celkových aktivech tvořil 13,7 %. Tento nárůst zapříčinil výrazný pokles hodnoty celkových aktiv a to hlavně pohledávek a hotovosti na bankovních účtech a v pokladně.

Podíl oběžných aktiv je vyšší, protože VZP ČR je v podstatě finanční instituce. Tím pádem nepotřebuje žádný dlouhodobý majetek na výrobu a většinu aktiv tvoří oběžná aktiva. Vývoj oběžných aktiv je opačný než vývoj stálých aktiv. V letech 2006 – 2009 oběžná aktiva přesahovala 90 % aktiv, jen v roce 2010 klesla pod hodnotu 90 % aktiv, a to ze stejných důvodů proč v roce 2010 stoupla hodnota oběžných aktiv oproti aktivům.

Podíl zásob na celkových aktivech je zanedbatelný z důvodů již zmíněných výše, a proto se tímto ukazatelem již dále není zabýváno.

Majetkový koeficient by měl v čase zůstat stabilní, jak je vidět v tabulce 4.3. V prvních čtyřech letech za sledované období se tento ukazatel příliš nezměnil. Jen v roce 2010 ukazatel silně stoupl na hodnotu 2,1475. Tento skok nastal i přesto, že klesla, jak celková aktiva, tak vlastní kapitál. Očividně větší vliv měl ale pokles vlastního kapitálu - přesněji fondu na veřejné zdravotní pojištění.

Ukazatel celkové zadluženosti měří podíl věřitelů na celkovém majetku firmy. Výška tohoto ukazatele značí výši rizika věřitelů. V letech 2006 až 2008 se postupně riziko pro věřitele snižovalo, a to postupně od 39,15 % přes 29,49 % na 25,7 %. Jenže od roku 2009 je vývoj ukazatele opačný. V roce 2009 činil 30,75 % a v roce 2010 bylo riziko pro věřitele dokonce 53,44 %. Tuto hodnotu zapříčinil výrazný pokles celkových aktiv a v neposlední řadě také nárůst dluhů.

Dlouhodobá zadluženost VZP ČR není příliš výrazná. Toto je především způsobeno bankovním úvěrem na rekonstrukci objektu Flora ve výši 120 mil. Kč, který byl čerpán v letech 1999 a 2000. Tento úvěr se povedlo VZP ČR v roce 2009 splatit. Jeho snižování

ve vývoji ukazatele zakryl postupný růst rezerv. Proto lze ve vývoji ukazatele vidět v letech 2006 až 2007 pokles a následnou stagnaci.

Ukazatel běžné zadluženosti má pro VZP ČR mnohem větší vypovídací schopnost. Postupné snižování běžné zadluženosti v letech 2006 až 2008 zapříčinilo snižování závazků vůči poskytovatelům zdravotní péče. Postupné navyšování těchto závazků mělo v letech 2009 a 2010 za následek navýšení běžné zadluženosti až na hodnotu 53,26 %, jak je patrné z tabulky 4.3. Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu říká, v jakém poměru jsou položky vlastní kapitál a cizí zdroje. V letech 2006 až 2009 byl zřetelně vyšší vlastní kapitál. To znamená, že v roce 2006 byl vlastní kapitál k cizímu v poměru 1:0,6433, v roce 2007 se hodnota cizího kapitálu ještě snížila, a to na 1:0,4182. V roce 2008 tento trend pokračoval 1:0,3459. V roce 2009 se cizí kapitál oproti vlastnímu kapitálu trochu navýšil, a to na hodnotu 1:0,444. V roce 2010 cizí kapitál převýšil vlastní zdroje, to znamená, že vlastní kapitál k cizím zdrojům byl v poměru 1:1,1475. Příčinou bylo snížení hodnoty VK především fondu na veřejné zdravotní pojištění a navýšení dluhů.

4.1.4 Ukazatele likvidity

Platební schopnost VZP ČR se ze všeho nejvíce odvíjí od platební schopnosti plátců pojistného a způsobu přerozdělení pojistného na zdravotní pojištění. Vypočtené jednotlivé ukazatele likvidity se nalézají v tabulce 4.4.

Tabulka 4.4 – Ukazatele likvidity

	Rok				
	2006	2007	2008	2009	2010
Celková likvidita	2,3197	3,4409	3,9921	3,1108	1,6204
Pohotovostní likvidita	2,3194	3,4379	3,9898	3,1104	1,6204
Okamžitá likvidita	0,0371	0,7228	1,1701	0,6629	0,2969
Podíl pohledávek na OA	98,32 %	78,14 %	69,79 %	77,94 %	79,62 %
ČPK - čistý pracovní kapitál (v tis. Kč)	21 924 331	35 315 253	41 930 991	34 181 469	12 045 771
Stupeň krytí dlouhodobého majetku vlastním kapitálem	639,78 %	977,06 %	1097,65 %	810,34 %	339,79 %

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování.

Celková likvidita vyšla v roce 2006 až 2009 poměrně vysoká, to vypovídá o tom, že společnost v tomto období zaujímal konzervativní postoj a byla schopna několikanásobně přeplatit krátkodobé závazky z oběžného majetku. V roce 2010 je patrné, že ukazatel oproti předchozím letům klesl na 1,6204. Tato hodnota je na spodní hranici optimálního rozpětí 1,5-

2,5. Pokles je způsoben prudkým snížením oběžných aktiv, na kterých se odrazila ekonomická situace.

Hodnota pohotové likvidity není nijak výrazně odlišná od celkové likvidity. To je způsobeno minimálním zastoupením zásob v oběžných aktivech. Z tohoto důvodu tomuto ukazateli dále není věnována pozornost.

Okamžitá likvidita od roku 2006 do roku 2008 stoupala, až se v roce 2008 dostala na hodnotu 1,1701, což znamenalo, že VZP ČR byla schopna všechny své krátkodobé závazky splatit jen z hotovosti na účtech a v pokladně. Od roku 2009 postupně hodnota ukazatele okamžité likvidity klesala, až se v roce 2010 dostala na hodnotu 0,2969. Tuto hodnotu v roce 2010 někteří autoři považují u výrobního podniku za optimální, například KISLINGEROVÁ, ale VZP není výrobní podnik, čímž se na ni tato kritéria nevztahují.

Podíl pohledávek na oběžná aktiva ukazuje, v jakém množství tvořily pohledávky oběžná aktiva. Z tabulky 4.4 je viditelné, že podíl pohledávek na celkových aktivech v průběhu sledovaného období nebyl nižší než 69,79 %, což byla hodnota roku 2008, kdy tento ukazatel byl na nejnižší hodnotě za sledované období. V roce 2006 pohledávky tvořily 98,32 % oběžných aktiv. V roce 2007 tato hodnota o něco málo klesla na hodnotu 78,14 %. V roce 2008 byla nejnižší a v roce 2009 se začala hodnota podílu pohledávek pomalu zvyšovat na 77,94 % a v roce 2010 stouply na hodnotu 79,62 %. Díky hodnotám ukazatele bylo zjištěno, že většinu oběžných aktiv tvoří pohledávky a jak je již několikrát zmíněno, největší část pohledávek tvoří pohledávky z veřejného zdravotního pojištění, přesněji pohledávky za plátcí pojistného. Tato skutečnost není pro VZP ČR nijak příznivá, protože to znamená, že většinu svých peněz má vázanu v pohledávkách.

Čistý pracovní kapitál ukazuje z jaké části dlouhodobých finančních prostředků zdravotní pojišťovny je pokryt oběžný majetek. V roce 2006 VZP ČR měla 21.924.331.000 Kč oběžného majetku kryto dlouhodobými zdroji. V roce 2007 to bylo 35.315.253.000 Kč a v roce 2008 se krátkodobý majetek, krytý dlouhodobými zdroji, zvýšil na 41.930.991.000 Kč. V dalším roce jeho výše klesla na 34.181.469.000 Kč a v roce 2010 čistý pracovní kapitál tvořilo 12.045.771.000 Kč. Tato skutečnost není pro společnost příliš dobrá, měla by tyto prostředky spíše investovat do dlouhodobého majetku.

Stupeň krytí dlouhodobého majetku vlastním kapitálem ve VZP ČR je velmi vysoký, protože pojišťovna nevlastní příliš mnoho dlouhodobého majetku. V roce 2006 tento ukazatel

měl hodnotu 639,78 %, což lze interpretovat, že dlouhodobý majetek VZP byl financován z 639,78 % vlastním kapitálem. To znamená, že dlouhodobý majetek je pokryt VK a velká část vlastního kapitálu je investována i do oběžného majetku, což odkazuje na předchozí ukazatel čistého pracovního kapitálu. V roce 2007 se tento ukazatel zvedl na 977,06 % a v dalším roce dokonce na 1097,65 %. Roku 2009 nabýval výsledek stupně krytí nižších hodnot a to 810,34 % a v roce 2010 dokonce 339,79 %. Tento vývoj však nemá za následek lepší investování vlastních prostředků do dlouhodobého majetku, ale snížení celkové hodnoty vlastního kapitálu.

4.1.5 Zhodnocení finanční situace VZP ČR

Po ukončení nucené správy se vedení VZP ČR snažilo zlepšit finanční stabilitu a schopnost VZP ČR včas splácet své závazky, a to především vůči zdravotnickým zařízením. Ve výsledcích finanční analýzy, zaměřené na období 2006-2010 je ukázáno, že tento záměr - tedy zlepšit celkově finanční situaci společnosti se podařil. Od roku 2009 se však začaly projevovat problémy způsobené finanční krizí. Přesněji začala se projevovat u plátců pojistného platební neschopnost. Taktéž spousta obyvatel České republiky přišlo o zaměstnání – roste nezaměstnanost, díky čemuž neplatí pojistné za sebe oni ale stát, který na pojistném za nezaměstnané vyplácí mnohem menší částky, než odvádějí zaměstnavatelé a zaměstnaní lidé. Vzhledem k tomu, že díky finanční krizi méně zaměstnanci a podnikatelé vydělali, začali odvádět na zdravotní pojištění také menší finance. Rozsah zdravotní péče poskytované zdravotními zařízeními se však nijak nezmenšil, tedy ani finanční náklady na její čerpání. V důsledku toho se VZP ČR snížila likvidita a zároveň v návaznosti na to stoupla běžná zadluženost.

Pro srovnání vývoje VZP ČR je zvolena druhá největší zdravotní pojišťovna a první mezi zaměstnaneckými zdravotními pojišťovnami - Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra České republiky, která byla založena 1. října 1992. Jejím zřizovatelem bylo Ministerstvo vnitra ČR. V současné době má kolem 1 190 000 klientů. Zdravotní pojišťovně ministerstva vnitra se rok od roku daří získávat další nové klienty. Na vývoji pojistného kmene Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR lze vidět projevy ekonomické krize. Od roku 2009 je zvyšován podíl pojištěnců, za které odvádí pojistné stát rychleji, než celkový nárůst pojištěnců. A to i přesto, že v předchozích letech se podíl pojištěnců, za které platí pojistné stát, dařilo držet na stabilní úrovni. Dopady ekonomické krize se snaží zmírnit i dohoda uzavřená mezi ZP a MZ ČR ze dne 7. 5. 2009, která omezuje tvorbu provozního fondu

a fondu prevence. Na této dohodě je patrné, že omezením finančních prostředků trpěly také ostatní zdravotní pojišťovny a postihuje je ekonomický vývoj stejně jako VZP ČR.

Na vývoji finančních prostředků v provozním fondu lze odpozorovat příjmy a výdaje na provoz VZP ČR, jak je popsáno v kapitole 3.2.5 této bakalářské práce. Proto zde bude srovnán provozní fond VZP ČR s provozním fondem Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR. Vzhledem k tomu, že Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR hospodaří ve svém provozním fondu s menším objemem financí než VZP ČR, jak je patrné v tabulkách 4.5 a 4.6, budou fondy obou pojišťoven srovnávány pomocí horizontální analýzy relativních změn v provozních fondech obou pojišťoven.

Tabulka 4.5 – Vývoj provozního fondu VZP ČR (v tis. Kč.)

	2006	2007	2008	2009	2010
PS	21 919	12 868	976 061	1 651 374	1 286 573
Příjmy	3 368 201	5 733 863	5 176 934	4 378 438	3 167 838
Výdaje	3 377 252	4 770 670	4 501 621	4 743 239	4 141 824
KS	12 868	976 061	1 651 374	1 286 573	312 587

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR za roky 2006-2010, vlastní zpracování

Tabulka 4.6 – Vývoj provozního fondu Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR (v tis. Kč.)

	2006	2007	2008	2009	2010
PS	384 893	467 973	616 534	748 474	830 239
Příjmy	537 654	664 540	683 618	1 098 840	1 569 364
Výdaje	454 574	515 979	551 678	1 017 075	1 532 975
KS	467 973	616 534	748 474	830 239	866 628

Zdroj: výroční zprávy Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR za roky 2006-2010, vlastní zpracování.

Jak je patrné v tabulkách 4.7 a 4.8 horizontální analýza obou provozních fondů má odlišný vývoj. Ve VZP ČR se meziroční vývoj konečných stavů let 2006, 2007 a 2007, 2008 vyvíjel v kladných číslech, tedy konečný zůstatek na účtu provozního fondu se zvyšoval, v následujících letech tomu bylo naopak a konečný stav se snižoval především díky snižování příjmů do fondu. Oproti tomu vývoj provozního fondu Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR se vyvíjel dobře, tedy konečné stavy se rok od roku zvyšovaly, i když s nižším meziročním nárůstem rok co rok. Přesto, že se výdaje na provoz pojišťovny zvyšovaly, zvyšoval se i její příjem i když pomaleji než tempo růstu výdajů. Z toho lze usoudit, že Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR hospodaří lépe s finančními prostředky určenými na svůj provoz než VZP ČR.

Tabulka 4.7 – Horizontální analýza provozního fondu VZP ČR

	<u>(2007-2006)</u> 2006	<u>(2008-2007)</u> 2007	<u>(2009-2008)</u> 2008	<u>(2010-2009)</u> 2009
PS	-41,29%	7485,18%	69,19%	-22,09%
Příjmy	70,24%	-9,71%	-15,42%	-27,65%
Výdaje	41,26%	-5,64%	5,37%	-12,68%
KS	7485,18%	69,19%	-22,09%	-75,70%

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR za roky 2006-2010, vlastní zpracování

Tabulka 4.8 – Horizontální analýza provozního fondu Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR

	<u>(2007-2006)</u> 2006	<u>(2008-2007)</u> 2007	<u>(2009-2008)</u> 2008	<u>(2010-2009)</u> 2009
PS	21,59%	31,75%	21,40%	10,92%
Příjmy	23,60%	2,87%	60,74%	42,82%
Výdaje	13,51%	6,92%	84,36%	50,72%
KS	31,75%	21,40%	10,92%	4,38%

Zdroj: výroční zprávy Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR za roky 2006-2010, vlastní zpracování.

5 Závěr

Finanční analýza je velmi důležitý nástroj pro hodnocení finanční struktury a stability podniku. Pomocí finanční analýzy byl proveden komplexní rozbor finanční situace podniku a byly zkoumány vzájemné vazby a vztahy. Díky nástrojům, při ní uplatněným, bylo možné nalézt slabé a silné stránky analyzované společnosti. I když finanční analýza hodnotila údaje minulých období, získané z účetních dat, bylo podle ní možné částečně předpovídat i budoucí vývoj. Instituce, která byla v této práci podrobena finanční analýze, je velmi důležitým prvkem pro fungování celého zdravotního systému České republiky. Dle platných předpisů přesouvá finanční prostředky od občanů zdravotnickým zařízením, což je jedním z hlavních úkolů Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky, a tím umožňuje zpřístupnit zdravotní péči celé populaci České republiky, bez ohledu na její finanční situaci.

Cílem bakalářské práce bylo charakterizovat a posoudit finanční stav Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky v období let 2006-2010, pomocí instrumentu finanční analýzy. Finanční hodnocení Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR bylo provedeno na základě dat získaných z výročních zpráv a účetních výkazů za sledované období.

Finanční analýza Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky byla provedena pomocí horizontální analýzy, vertikální analýzy a analýzy poměrovými ukazateli. Zhodnocení zjištěných výsledků finanční analýzy bylo provedeno v kapitole 4.1.5, kde byl také analyzován provozní fond VZP ČR a byl porovnáván s provozním fondem Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR.

Bakalářská práce byla rozdělena do tří hlavních kapitol.

Druhá kapitola byla věnována teoretické části finanční analýzy, zdrojům čerpání informací pro naplnění dat pro finanční analýzu, uživatelům a hlavně postupům finanční analýzy, které byly následně použity ve 4. kapitole této práce.

Ve třetí kapitole byl charakterizován zdravotní systém v České republice a fungování Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky. Také se v této kapitole nachází popis vzniku této zdravotní pojišťovny a její činnosti. Byl zde přiblížen způsob výběru financí na zdravotní pojištění a systém jejich přerozdělení všem zdravotním pojišťovnám v České republice. Na konec této kapitoly byla zařazena horizontální a vertikální analýza Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR, která byla zároveň zachycena do grafů.

Konečná - čtvrtá kapitola byla orientována na praktickou část této práce. V ní bylo možné zobrazit finanční analýzu Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR s popisem daných výsledků. Finanční analýza byla v této kapitole provedena za období 2006-2010, pomocí výročních zpráv a účetních výkazů za uvedené období. V médiích se objevily zprávy o finančních problémech VZP ČR, o zpoždování jejich úhrad za provedenou zdravotní péči lékařům a zdravotnickým zařízením. Tato zhoršující se platební morálka posledních hodnocených let rovněž vyplynula z finanční analýzy z ukazatelů finanční stability a zadluženosti. Z ukazatele běžné zadluženosti, jehož vývoj byl zobrazen v tabulce 4.3, je jasné patrné, že vedení VZP ČR se snažil rok od roku snižovat hodnotu tohoto ukazatele, ale s nástupem finanční krize, tedy od roku 2009, se hodnota tohoto ukazatele postupně zvyšovala. V roce 2010 dosáhla hodnoty 53,26 %. Ovšem v běžné zadluženosti byly zohledněny všechny krátkodobé závazky VZP ČR. Z tohoto důvodu zde bylo výstižnější uvést absolutní hodnoty závazků VZP ČR k poskytovatelům zdravotní péče v roce 2006. Tyto závazky byly ve výši 15 428 109 tis. Kč. V roce 2007 se hodnota závazků snížila o 1 425 409 tis. Kč na hodnotu 14 002 700 tis. Kč. V roce 2008 se tato hodnota také snížila, a to na 13 187 863 tis. Kč, ale v roce 2009 již byla tato hodnota vyšší o 2 760 414 tis. Kč. Tedy závazky VZP ČR vůči poskytovatelům zdravotnických služeb se zvedly na hodnotu 15 948 277 tis. Kč. V roce 2010 se tato hodnota ještě navýšila na 17 311 899 tis. Kč. Z těchto údajů tedy vyplynulo, že závazky VZP ČR vůči poskytovatelům zdravotní péče opravdu rostly, a jak je patrné z ukazatelů likvidity - likvidita pojišťovny klesá. Zase na druhou stranu by bylo nespravedlivé obviňovat z tohoto stavu pouze VZP ČR. Když byly hodnoceny pohledávky VZP ČR za plátcí pojistného, mohla by výše těchto finančních prostředků dostatečně pokrýt závazky VZP ČR k institucím, poskytujícím zdravotní péči. V roce 2006 pohledávky dosahovaly výše 34 972 669 tis. Kč. V roce 2007 tato hodnota stoupla o 3 221 429 tis. Kč na hodnotu 38 194 098 tis. Kč. Roku 2008 hodnota o něco málo klesla na 38 024 103 tis. Kč. Naopak v roce 2009 trochu stoupla na 38 049 513 tis. Kč. V roce 2010 byly za sledované období pohledávky VZP ČR za plátcí pojistného nejnižší, a to v hodnotě 22 568 793 tis. Kč. Je jasné, že kdyby se tyto finanční prostředky získaly, pokryly by jistě závazky VZP ČR k poskytovatelům zdravotní péče. Je ale také důležité zmínit, že většina těchto pohledávek je nedobytná, tedy po lhůtě splatnosti. VZP ČR může tyto pohledávky odepisovat až po pěti letech po jejich splatnosti. Dá se tedy říci, že částečně zkreslily objem aktiv VZP ČR.

Na konci čtvrté kapitoly byly zhodnoceny výsledky prováděné finanční analýzy a byl zhodnocen celkový finanční stav VZP ČR. VZP ČR zde byla také srovnávána ze Zdravotní pojišťovnou Ministerstva vnitra ČR jako celek a podrobněji zde byly porovnány jejich provozní fondy. Jak vyplynulo z údajů, uvedených v tabulkách 4.7 a 4.8, Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR v hodnoceném období hospodařila s finančními prostředky, určenými na svůj provoz lépe, než VZP ČR.

Závěrem této práce lze konstatovat, že ekonomická krize se projevila v různých oblastech ekonomiky naší země, dolehla na její celý zdravotní systém, Všeobecnou zdravotní pojišťovnu České republiky nevyjímaje.

Literatura:

Knižní zdroje:

1. **ČERNOHORSKÝ, J. a TEPLÝ, P. 2011.** *Základy financí*. 1. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. str. 304. ISBN 978-80-247-3669-3.
2. **ČERVINKA, T. a DANĚK, A. 2010.** *Zdravotní pojištění - zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady 2010*. 2. vyd. Praha : ANAG, 2010. str. 151. ISBN 978-80-7263-577-1.
3. **DLUHOŠOVÁ, D. 2011.** *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3. vyd. Praha : EKOPRESS, 2011. str. 226. ISBN 978-80-86929-68-2.
4. **DOLANSKÝ, H. 2008.** *Ekonomika zdravotních a sociálních služeb*. 1. vyd. Opava : Slezská univerzita, 2008. str. 133. ISBN 978-80-7248-482-9.
5. **DOLANSKÝ, H. 2008.** *Veřejné zdravotnictví*. 1. vyd. Opava : Slezská univerzita, 2008. str. 223. ISBN 978-80-7248-494-2.
6. **GOULLI, R., a další. 2006.** *Konkurence za veřejné peníze?* 1. vyd. Praha : EUROLEX BOHEMIA, 2006. str. 163. ISBN 80-86861-62-7.
7. **GRÜNWALD, R. a HOLEČKOVÁ, J. 2007.** *Finanční analýza a plánování podniku*. 1. vyd. Praha : EKOPRESS, 2007. str. 318. ISBN 978-80-86929-26-2.
8. **MAJTÁNOVÁ, A., a další. 2006.** *Pojišťovnictví - Teorie a praxe*. 1. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2006. ISBN 80-86929-19-1.
9. **NĚMEC, J. 2008.** *Principy zdravotního pojištění*. 1. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2008. str. 240. ISBN 978-80-247-2628-1.
10. **RŮČKOVÁ, P. 2010.** *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2010. str. 139. ISBN 978-802-4733-081.
11. **ŠATERA, K. 2010.** *Zdravotní pojištění a ekonomika*. 1. vyd. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2010. str. 115. ISBN 978-80-7318-971-6.
12. **VANČUROVÁ, A. a KLAZAR, S. 2008.** *Sociální a zdravotní pojištění - úvod do problematiky*. 2. vyd. Praha : ASPI - Wolters Kluwer, 2008. str. 124. ISBN 978-80-7357-381-2.

13. **VOCHOZKA, M. 2011.** *Metody komplexního hodnocení podniku*. 1. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2011. str. 248. ISBN 978-80-247-3647-1.

Zákony:

1. Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
2. Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon České národní rady č. 551 ze dne 6. prosince 1991 o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Interní zdroje:

1. Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky za rok 2006.
2. Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky za rok 2007.
3. Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky za rok 2008.
4. Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky za rok 2009.
5. Výroční zpráva Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky za rok 2010.

Internetové zdroje:

1. Svaz zdravotních pojišťoven ČR [online]. Dostupné z: <http://www.szpcr.cz/>.
2. Všeobecná zdravotní pojišťovna [online]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/>.
3. Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra [online]. Dostupné z: <http://www.zpmvcr.cz>.

Seznam zkratk:

ČR	- Česká republika
DHM	- dlouhodobý hmotný majetek
IZIP	- internetová zdravotní informace pacienta
IZIP, a.s.	- firma, která zajišťuje pro VZP ČR projekt elektronických zdravotních knížek.
MF ČR	- Ministerstvo financí ČR
MZ ČR	- Ministerstvo zdravotnictví ČR
OA	- oběžná aktiva
OSVČ	- osoba samostatně výdělečně činná
OZdČ.	- ostatní zdaňovaná činnost
Pojišťovna	- Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky
PVZP	- Pojišťovna Všeobecné zdravotní pojišťovny, a. s.
VK	- vlastní kapitál
VZP ČR	- Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek 2.1 – Struktura aktiv	9
Obrázek 2.2 – Struktura pasiv	11
Obrázek 2.3 – Různé formy zisku	14
Obrázek 2.4 – Rozdělení výkazu Cash flow	14
Obrázek 2.5 – Nepřímý způsob výpočtu Cash flow	15
Obrázek 2.6 – Vazby mezi finančními výkazy	15
Obrázek 3.1 – Části systému sociálního pojištění v České republice	27
Obrázek 3.2 – Vývoj celkových aktiv (v tisících Kč)	38
Obrázek 3.3 – Vývoj pohledávek z veřejného zdravotního pojištění (v tisících Kč)...	39
Obrázek 3.4 – Vývoj pasiv (v tisících Kč)	40
Obrázek 3.5 – Složení aktiv.....	41
Obrázek 3.6 – Složení pohledávek z veřejného zdravotního pojištění.....	42
Obrázek 3.7 – Složení pasiv	42
Tabulka 4.1 – Ukazatele rentability.....	43
Tabulka 4.2 – Ukazatele aktivity.....	44
Tabulka 4.3 – Ukazatele finanční stability a zadluženosti	46
Tabulka 4.4 – Ukazatele likvidity	48
Tabulka 4.5 – Vývoj provozního fondu VZP ČR (v tis. Kč.)	51
Tabulka 4.6 – Vývoj provozního fondu Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR (v tis. Kč.).....	51
Tabulka 4.7 – Horizontální analýza provozního fondu VZP ČR	52
Tabulka 4.8 – Horizontální analýza provozního fondu Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR	52

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škol báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě 10. 5. 2012

.....
Barbora Rychecká

Seznam příloh:

Příloha 1: Systémy zdravotního pojištění

Příloha 2: Nákladové indexy věkových skupin pojištěnců pro rok 2012

Příloha 3: Věková struktura pojištěnců VZP ČR v roce 2010

Příloha 4: Organizační schéma VZP ČR

Příloha 5: Programy hrazené z fondu prevence

Příloha 6: Vývoj smluvních zdravotních zařízení v letech 2006-2010

Příloha 7: Výpočty k horizontální analýze aktiv VZP ČR

Příloha 8: Výpočty k horizontální analýze pasiv VZP ČR

Příloha 9: Výpočty k vertikální analýze aktiv VZP ČR

Příloha 10: Výpočty k vertikální analýze pasiv VZP ČR

Příloha 1: Systémy zdravotního pojištění

Systémy zdravotního pojištění se dělí na tři základní druhy, které fungují v různých zemích světa s různými modifikacemi nebo kombinacemi systémů zdravotního pojištění.

Tržní zdravotnictví

Je zavedeno například s jistými modifikacemi v USA a do roku 1996 bylo ve Švýcarsku. Tento systém je založen na volném trhu. Zdravotní péče je chápána jako zboží, proto má tržní cenu. Vlivem konkurence ceny péče rostou, značná část péče je poskytována nadbytečně. Části obyvatel se zdravotní péče nedostává, neboť si ji nemůže dovolit.

Národní zdravotní pojištění (Bismarckův model)

Tento systém je nastaven kupříkladu v Německu, Rakousku, Beneluxu, Francii, Švýcarsku, Slovensku, Polsku, Bulharsku a u nás v České republice. Je založen na principu sociální solidarity pod dohledem státu a povinný pro všechny občany, bez ohledu na jejich platební schopnost. Financování péče je prováděno z rozpočtu zdravotních pojišťoven, kam občané odvádí účelové příspěvky určené na zdravotní pojištění.

Národní zdravotní služba státní zdravotnictví (Beveridgeův model)

Fungovala v bývalých socialistických zemích a nyní třeba ve Velké Británii, Kanadě, Norsku, Dánsku, Švédsku, Finsku, Irsku, Itálii, Řecku, Portugalsku, Španělsku, a na Islandu. V modelu státní zdravotní služby občané odvádějí na financování zdravotní péče část svých příjmů formou daní do státního rozpočtu. Ze státního rozpočtu se rovnou platí zdravotní péče poskytovaná občanům.

Zdroj: (DOLANSKÝ, 2008)

Příloha 2: Nákladové indexy věkových skupin pojištěnců pro rok 2012

Věková skupina pojištěnců		Nákladové indexy podle pohlaví pojištěnců	
Od	Do	muži	Ženy
0	5	1,5302	1,3789
5	10	0,9022	0,7766
10	15	0,8894	0,8866
15	20	0,7666	1,0000
20	25	0,6423	0,9888
25	30	0,7322	1,3328
30	35	0,8249	1,4540
35	40	0,9135	1,3682
40	45	1,0690	1,4005
45	50	1,2999	1,6610
50	55	1,7608	2,0271
55	60	2,3980	2,2895
60	65	3,0709	2,6825
65	70	3,8253	3,2880
70	75	4,4863	3,8305
75	80	5,1211	4,4532
80	85	5,3325	4,7309
85	a více	5,3486	5,1953

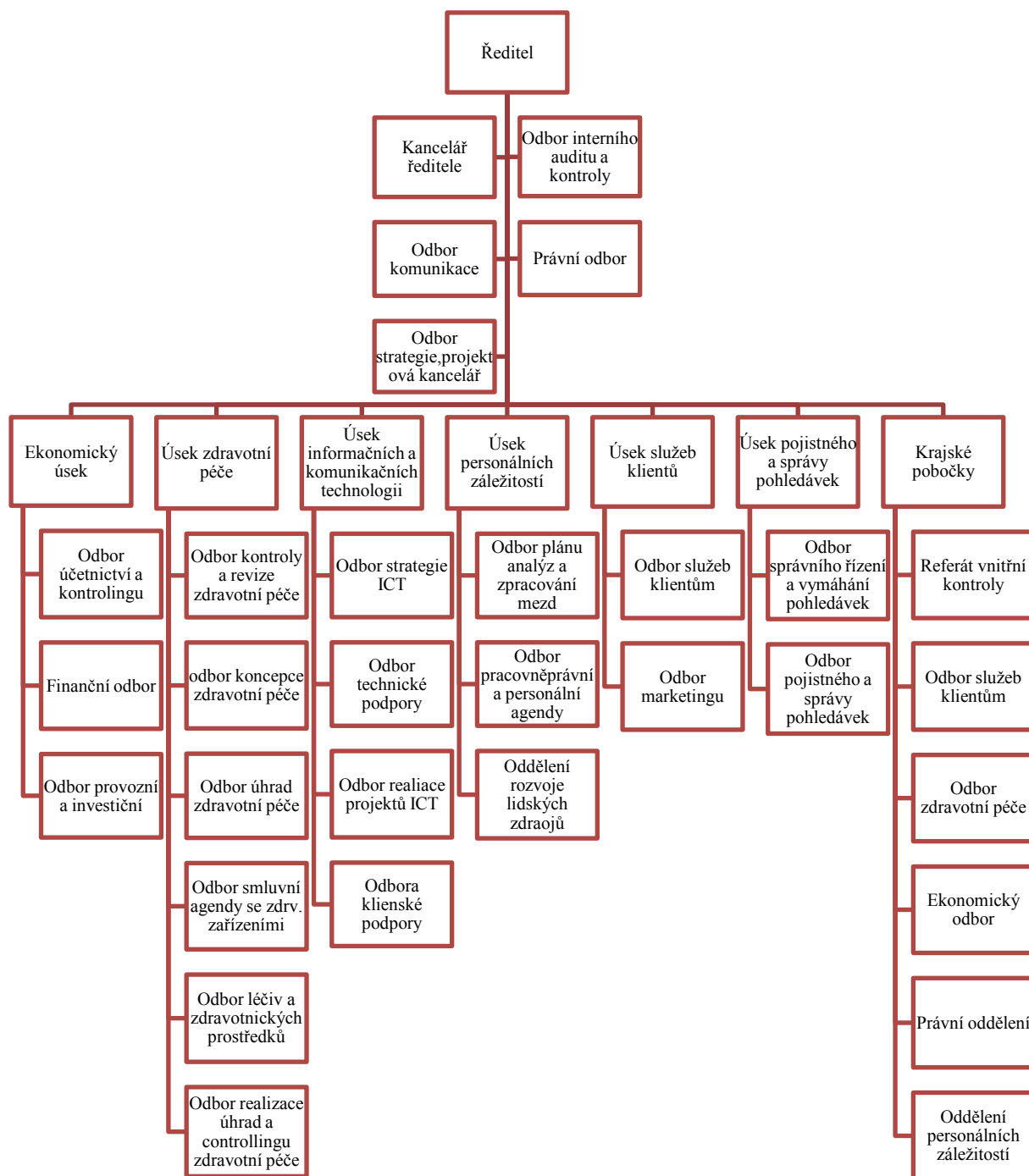
Zdroj: Předpis 422/2011 Sb. (Vyhláška, kterou se stanoví nákladové indexy věkových skupin pojištěnců veřejného zdravotního pojištění pro rok 2012) Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-422>.

Příloha 3: Věková struktura pojištěnců VZP ČR v roce 2010

věková skupina	Muži			Ženy			Všichni pojištěnci v ČR		
	celkem	z toho VZP		celkem	z toho VZP		celkem	z toho VZP	
		počet	v %		Počet	v %		počet	v %
0-4 roky	298 746	154 871	51,8	284 525	147 530	51,9	583 271	302 401	51,8
5-9 let	248 334	125 922	50,7	235 098	118 780	50,5	483 432	244 702	50,6
10-14 let	234 697	125 309	53,4	222 014	117 596	53,0	456 711	242 905	53,2
15-19 let	298 277	170 100	57,0	282 355	157 459	55,8	580 632	327 559	56,4
20-24 let	339 700	200 938	59,2	322 419	182 432	56,6	662 119	383 370	57,9
25-29 let	361 730	221 071	61,1	340 279	194 186	57,1	702 009	415 257	59,2
30-34 let	443 712	272 874	61,5	415 056	223 439	53,8	858 768	496 313	57,8
35-39 let	447 699	243 986	54,5	420 762	220 354	52,4	868 461	464 340	53,5
40-44 let	357 936	212 979	59,5	337 785	185 353	54,9	695 721	398 332	57,3
45-49 let	353 738	218 867	61,9	338 213	193 784	57,3	691 951	412 651	59,6
50-54 let	337 667	216 783	64,2	333 014	199 512	59,9	670 681	416 295	62,1
55-59 let	371 561	242 289	65,2	385 261	235 865	61,2	756 822	478 154	63,2
60-64 let	355 372	234 239	65,9	390 579	246 350	63,1	745 951	480 589	64,4
65-69 let	251 588	170 436	67,7	302 300	202 656	67,0	553 888	373 092	67,4
70-74 let	164 488	115 507	70,2	220 534	160 933	73,0	385 022	276 440	71,8
75-79 let	122 868	92 691	75,4	191 387	149 865	78,3	314 255	242 556	77,2
80-84 let	79 916	62 662	78,4	152 483	123 919	81,3	232 399	186 581	80,3
přes 84 let	42 496	34 550	81,3	111 632	95 099	85,2	154 128	129 649	84,1
Celkem	5 110 525	3 116 074	61,0	5 285 696	3 155 112	59,7	10 396 221	6 271 186	60,3

Zdroj: Výroční zpráva VZP ČR pro rok 2010.

Příloha 4: Organizační schéma VZP ČR

Zdroj: Výroční zpráva VZP ČR 2010, vlastní zpracování

Příloha 5: Programy hrazené z fondu prevence**Zdravotní programy**

Fixní ortodontické aparáty

Pilotní projekty – robotické centrum

Biofeedback – léčba inkontinence a terminální zácpy

Využití perkusního přístroje RM3 v transplantaci ledvin

Očkování proti streptokokové pneumonii

Longova metoda – steeplery

Stanovení C-reaktivního proteinu

Screening karcinomu děložního hrdla

Projekty ke zvýšení účasti žen v mamografickém screeningu

Očkování proti klíšťové encefalitidě

Podpora dárců krve

Dny zdraví

Protidrogová prevence

Podpora zdravotně postižených sportovců

Vitamínová prevence pro dárce krve

Rehabilitační prevence pro dárce krve

Zdravá firma

Prevence úrazovosti dětské populace

Screening kolostrálního karcinomu

Antikoncepce

Stop obezitě

Ozdravné pobyty

Léčebně-ozdravné pobyty pro vybrané skupiny chronicky nemocných dětí v zahraničí (např.

Mořský koník)

Ostatní ozdravné pobyty

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR za 2006-2010, vlastní zpracování

Příloha 6: Vývoj smluvních zdravotních zařízení v letech 2006-2010

Ř.	Kategorie smluvních zdravotnických zařízení	skutečnost k 31. 12. 2006	skutečnost k 31. 12. 2007	skutečnost k 31. 12. 2008	skutečnost k 31. 12. 2009	skutečnost k 31. 12. 2010
1.	Ambulantní zdravotnická zařízení	33 714	33 916	34 160	34 771	35 072
	z toho:					
1.1	Praktický lékař pro dospělé	5 475	5 465	5 443	5 440	5 438
1.2	Praktický lékař pro děti a dorost	2 377	2 363	2 322	2 317	2 304
1.3	Praktický zubní lékař	6 341	6 370	6 772	7 140	7 332
1.4	Ambulantní specialisté celkem	15 582	15 716	15 750	15 887	16 122
1.5	Home-care	515	485	486	456	475
1.6	Rehabilitační zdravotnická zařízení	1 460	1 455	1 384	1 412	1 411
1.7	Zdravotnická zařízení komplementů	1 939	1 935	1 878	1 925	1 804
1.8	Ostatní ambulantní specialisté	25	127	125	194	214
2.	Lůžková zdravotnická zařízení celkem	266	267	264	269	270
	z toho:					
2.1	Nemocnice	146	143	139	140	137
2.2	OLÚ (kromě LDN a ZZ vykaz. kód OD 00005)	51	51	54	55	56
	v tom:					
2.2.1	Psychiatrické	14	14	16	17	17
2.2.2	Rehabilitační	9	9	11	12	11
2.2.3	TRN	2	2	2	2	2
2.2.4	Ostatní jen s OLÚ péčí	12	12	10	9	26
2.2.5	Začleněná OLÚ v rámci jiného ZZ	14	14	15	15	
2.3	LDN celkem	122	119	123	129	129
	v tom:					
2.3.1	Samostatná ZZ	41	40	39	41	41
2.3.2	Začleněná v rámci jiného ZZ	81	79	84	88	88
2.4	Ošetrovatelská lůžka (vykazující kód 00005)	67	70	71	75	64
	v tom:					
2.4.1	Samostatná ZZ	20	23	25	25	15
2.4.2	Začleněná v rámci jiného ZZ	47	47	46	50	49
2.5	Ostatní lůžková zařízení	22	23	22	23	12
3.	Lázně	45	45	44	44	44
4.	Ozdravovny	5	5	5	5	5
5.	Dopravní zdravotní služba	527	549	591	578	580
6.	Záchranná služba	166	170	167	155	(23)?
7.	Lékárny a výdejny zdravotnických prostředků	2 324	2 387	2 394	2 400	2 400
8.	Ostatní smluvní ZZ	0	0	0	0	0
9.	Pobyťová zařízení sociální péče	0	488	522	534	-

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování

Příloha 7: Výpočty k horizontální analýze aktiv VZP ČR.

Absolutní změna aktiv

				Rok			
Aktiva				2007-2006	2008-2007	2009-2008	2010-2009
A.	dlouhodobý nehmotný majetek			34 948	81 412	180 927	186 067
C.	dlouhodobý hmotný majetek			-70 127	94 978	428 104	20 511
D.	dlouhodobý finanční majetek			0	0	0	4 920
E.	dlužníci			2 456 807	-52 694	-266 492	-14 945 323
	E.I	pohledávky z veřejného zdravotního pojištění		2 448 575	-35 369	-263 892	-14 294 394
		1.	plátcí pojistného	3 221 429	-169 995	25 410	-15 480 720
		2.	poskytovateli zdravotní péče	-502 957	228 476	273 222	528 737
		3.	přerozdělení pojistného	-290 607	108 766	-547 628	213 480
		4.	náhrad škod veřejného zdravotního pojištění	32 490	6 412	-23 010	-168 020
		5.	plnění mezinárodních smluv a zdravotní péči	86 164	85 165	97 380	-31 346
		6.	ostatní pohledávky	-97 944	-294 193	-89 266	-1 876
F.	ostatní aktiva			10 277 576	6 080 949	-6 019 297	-5 185 011
G.	přechodné účty aktiv			392 499	91 582	-109 657	270 437
Aktiva celkem				13 091 703	6 296 227	-5 786 415	-19 648 399

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování

Relativní změna aktiv

			Rok			
Aktiva			(2007-2006) 2006	(2008-2007) 2007	(2009-2008) 2008	(2010-2009) 2009
A.	dlouhodobý nehmotný majetek		12,33%	25,58%	45,27%	32,05%
C.	dlouhodobý hmotný majetek		-1,91%	2,63%	11,56%	0,50%
D.	dlouhodobý finanční majetek		0,00%	0,00%	0,00%	4,92%
E.	dlužníci		6,47%	-0,13%	-0,66%	-37,24%
	E.I	pohledávky z veřejného zdravotního pojištění	6,46%	-0,09%	-0,65%	-35,66%
		1. plátcí pojistného	9,21%	-0,45%	0,07%	-40,69%
		2. poskytovatelé zdravotní péče	-44,50%	36,43%	31,93%	46,84%
		3. přerozdělení pojistného	-39,84%	24,78%	-100,00%	
		4. náhrad škod veřejného zdravotního pojištění	11,65%	2,06%	-7,24%	-56,99%
		5. plnění mezinárodních smluv a zdravotní péči	26,01%	20,40%	19,38%	-5,22%
		6. ostatní pohledávky	-19,98%	-74,98%	-90,95%	-21,12%
F.	ostatní aktiva		1588,79%	55,66%	-35,40%	-47,20%
G.	přechodné účty aktiv		80101,84%	23,30%	-22,63%	72,13%
Aktiva celkem			30,66%	11,28%	-9,32%	-34,90%

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování

Příloha 8: Výpočty k horizontální analýze pasiv VZP ČR.

Absolutní změna pasiv

pasiva			Rok			
			2007-2006	2008-2007	2009-2008	2010-2009
A.	vlastní jmění		13 355 743	6 792 128	-7 140 491	-21 924 200
	A.III.	ostatní kapitálové fondy, z toho:	1 254 828	876 074	-19 197	-400 604
		1. provozní fond	794 885	403 807	-229 188	-600 619
		2. sociální fond	-4 712	11 693	4 621	10 819
		3. fond majetku	-37 845	167 756	623 526	122 228
		4. fond reprodukce majetku	352 311	363 506	-345 865	-107 901
		5. fond prevence	153 618	-70 865	-70 886	174 705
		6. fond přerozdělení	-620	519	-528	164
		7. fond budoucnosti	-2 809	-342	-877	0
	A.V.	fondy veřejného zdravotního pojištění	12 087 765	5 899 894	-7 128 173	-21 531 149
		1. základní fond	11 983 462	5 770 650	-7 241 130	-21 630 294
		2. rezervní fond	104 303	129 244	112 957	99 145
	A.VI.	nerozdělený zisk minulých účetních období	9 956	11 747	15 247	1 990
	A.VII.	zisk běžného účetního období	3 194	4 413	-8 368	643
	A.VIII.	fond kapitálového krytí podílu v ovládané osobě	0	0	0	4 920
B.	Rezervy		348 117	-243 970	12 975	-51 692
C.	Věřitelé		-1 637 690	-560 460	2 033 641	1 876 212
	C.I.	zakázky z veřejného zdravotního pojištění	-1 693 167	-647 856	2 262 619	2 703 163
		1. za plátců pojistného	0	0	77	132
		2. k poskytovatelům zdravotní péče	-1 425 409	-814 837	2 760 414	1 363 622
		3. z plnění mezinárodních smluv o zdravotní péči	36 126	22 831	-14 055	95 040

				Rok			
				2007-2006	2008-2007	2009-2008	2010-2009
		4.	ostatní závazky,	-303 884	144 150	-483 817	151 255
	C.III.		závazky vůči finančním institucím	-24 706	-15 981	-18 498	0
	C.IV.		ostatní závazky,	80 183	103 377	-210 480	266 163
E.	přechodné účty pasiv			1 025 533	308 529	-692 540	451 281
pasiva celkem				13 091 703	6 296 227	-5 786 415	-19 648 399

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování

Relativní změna pasiv

pasiva			Rok			
			(2007-2006) 2006	(2008-2007) 2007	(2009-2008) 2008	(2010-2009) 2009
A.	vlastní jmění		51,40%	17,26%	-15,48%	-56,23%
	A.III.	ostatní kapitálové fondy, z toho:	26,40%	14,58%	-0,28%	-5,84%
		1. provozní fond		50,80%	-19,12%	-61,95%
		2. sociální fond	-32,25%	118,11%	21,40%	41,27%
		3. fond majetku	-0,96%	4,29%	15,29%	2,60%
		4. fond reprodukce majetku	46,68%	32,84%	-23,52%	-9,59%
		5. fond prevence	494,35%	-38,37%	-62,27%	406,84%
		6. fond přerozdělení	-57,62%	113,82%	-54,15%	36,69%
		7. fond budoucnosti	-69,74%	-28,06%	-100,00%	
	A.V.	fondy veřejného zdravotního pojištění	57,33%	17,79%	-18,24%	-67,40%
		1. základní fond	61,53%	18,34%	-19,45%	-72,13%
		2. rezervní fond	6,48%	7,54%	6,13%	5,07%
	A.VI.	nerozdělený zisk minulých účetních období	44,37%	36,26%	34,54%	3,35%
	A.VII.	zisk běžného účetního období	12,54%	15,40%	-25,30%	2,60%
	A.VIII.	fond kapitálového krytí podílu v ovládané osobě	0,00%	0,00%	0,00%	4,92%
B.	rezervy			-70,08%	12,46%	-44,14%
C.	věřitelé		-9,80%	-3,72%	14,01%	11,33%
	C.I.	zakázky z veřejného zdravotního pojištění	-10,39%	-4,44%	16,21%	16,66%
		1. za plátcí pojistného				171,43%
		2. k poskytovatelům zdravotní péče	-9,24%	-5,82%	20,93%	8,55%
		3. z plnění mezinárodních smluv o zdravotní péči	50,04%	21,08%	-10,72%	81,16%
		4. ostatní závazky	-37,98%	29,05%	-75,55%	96,61%
	C.III.	závazky vůči finančním institucím	-41,74%	-46,35%	-100,00%	

			Rok			
			(2007-2006) 2006	(2007-2006) 2006	(2007-2006) 2006	(2007-2006) 2006
	C.IV.	ostatní závazky	22,41%	23,60%	-38,88%	80,44%
E.	přechodné účty pasiv		309828,70%	30,08%	-51,90%	70,31%
pasiva celkem			30,66%	11,28%	-9,32%	-34,90%

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování

Příloha 9: Výpočty k vertikální analýze aktiv VZP ČR.

Složení aktiv

		Rok				
Aktiva		2006	2007	2008	2009	2010
A.	dlouhodobý nehmotný majetek	0,66%	0,57%	0,64%	1,03%	2,09%
C.	dlouhodobý hmotný majetek	8,61%	6,47%	5,96%	7,34%	11,33%
D.	dlouhodobý finanční majetek	0,23%	0,18%	0,16%	0,18%	0,29%
E.	dlužníci	88,97%	72,50%	65,06%	71,28%	68,71%
	E.I pohledávky z veřejného zdravotního pojištění	88,83%	72,37%	64,98%	71,19%	70,35%
	E.II. ostatní pohledávky	0,14%	0,13%	0,09%	0,09%	0,12%
F.	ostatní aktiva	1,51%	19,58%	27,39%	19,51%	15,83%
G.	přechodné účty aktiv	0,00%	0,70%	0,78%	0,67%	1,76%
Aktiva celkem		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování

Složení pohledávek z veřejného zdravotního pojištění

		Rok				
		2006	2007	2008	2009	2010
Pohledávky z veřejného zdravotního pojištění		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
1.	plátcí pojistného	92,20%	94,58%	94,25%	94,93%	87,52%
2.	poskytovatelé zdravotní péče	2,98%	1,55%	2,12%	2,82%	6,43%
3.	přerozdělení pojistného	1,92%	1,09%	1,36%	0,00%	0,83%
4.	náhrad škod veřejného zdravotního pojištění	0,74%	0,77%	0,79%	0,74%	0,49%
5.	plnění mezinárodních smluv a zdravotní péči	0,87%	1,03%	1,25%	1,50%	2,20%
6.	ostatní pohledávky	1,29%	0,97%	0,24%	0,02%	0,03%

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování

Příloha 10: Výpočty k vertikální analýze pasiv VZP ČR.**Složení pasiv**

				Rok				
Pasiva				2006	2007	2008	2009	2010
A.	vlastní jmění			60,85%	70,51%	74,30%	69,25%	46,56%
	A.III.	ostatní kapitálové fondy, z toho:		11,13%	10,77%	11,09%	12,19%	17,63%
	A.V.	fondy veřejného zdravotního pojištění		49,38%	59,46%	62,93%	56,74%	28,41%
		1.	základní fond	45,61%	56,38%	59,96%	53,26%	22,80%
		2.	rezervní fond	3,77%	3,07%	2,97%	3,47%	5,61%
	A.VI.	nerozdělený zisk minulých účetních období		0,05%	0,06%	0,07%	0,11%	0,17%
	A.VII.	zisk běžného účetního období		0,06%	0,05%	0,05%	0,04%	0,07%
	A.VIII.	fond kapitálového krytí podílu v ovládané osobě		0,23%	0,18%	0,16%	0,18%	0,29%
B.	rezervy			0,00%	0,62%	0,17%	0,21%	0,18%
C.	věřitelé			39,15%	27,03%	23,38%	29,40%	50,27%
E.	přechodné účty pasiv			0,00%	1,84%	2,15%	1,14%	2,98%
pasiva celkem				100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: výroční zprávy VZP ČR pro rok 2006-2010, vlastní zpracování